7
NİSAN 1950
CUMA

Berdan

Milliyetçi, Siyasi, Müstakil, Halk Gazetesi

Yıl : 1
Sayı : 39
10 kuruş

Neşredilmeyen yazılar geri verilmez.

C. H. P. mi kazanacak D. P. mi?

Veyis Ekener

Milletvekilleri seçim gününün tesbitle, Parti liderlerinin seçim mücadelelerine katılmalarından sonra, yurdun her köşesinde olduğu gibi, bölgemizde de seçim meselesi günün en hararetli konusu haline gelmiş bulunuyor.

Partiler gayretlerine bir kat hız vererek, eksiklerini tamamlamak maksadile, mahalle, mahalle, köy köy dolaşıp kendilerine has propaganda taktiklerile taraftarlarını çoğaltıyor, yeni ocaklar ve bucaklar kuruyorlar.

Bu arada kahvehanelerde, bürolarda, grup grup gezintiye çıkıp dolaşan halk arasında (Demokrat Partimi, Halk Partisimi kazanacak?) sorusu heyecanlı yorumlara ve hararetli iddialara vesile oluyor. Halk arasında, hatta muhtelif parti mensupları arasında samimiyetle cereyan ettiğine kani bulunduğumuz bu sohbetleri bir olgunluk ve demokrasi yolunda ileri bir inkişaf kabul ederek memnun oluyoruz. Ve hangi Parti kazanacak bilmecesini çözmek merakını da yerinde görüyor ve hiç bir endişe duymuyoruz.

Lâkin yapılacak seçimin, Milletimize sağlamasını istediğimiz, neticeyi ele alacak olursak, bu gayedeki önemin şu veya bu partinin kazanmasında olmadığını anlarız. Zira son yıllar içinde, üzerinde işlediğimiz iç politika hareketlerinden beklenen esas gaye, demokrat bir idareyi bütün icaplarile kurmak yolunda dökeceğimiz emeklerin heder olmaması, siyasî Partilerin asrın usullerine uyarak inkişafları ve Milletimizin milli iradeyi tecelli ettirmek uğrunda kolayca ileri adım atabilmesidir.

Bizi bu inanca sevkeden görüşlerimizi açıklıyarak yazımıza devam edelim.

C.H.P. si, tek bulunduğu zamandan kalma tüzüğile, programına her usulu almış bulunmaktadır. Orda müfrit veya mütedil devletçilik veyahut bunun zıddı olan şahsi teşebbüse ehemmiyet, ve bele tatbikat sahasında liberallik, muhafazakârlık gibi çeşitli sosyal konulara tesadüf edebilirsiniz. Bir üniversitenin fakülteleri gibi her nevi bilgiden bahseden kürsüler vardır. Bu Parti iktidarda

Devamı sahife 4 de

Parti faâliyetleri

Bu hafta içelde en faâliyetli bir politika haftası olmuştur. Cumhurreisi ve C. H. P. si genel başkanı İsmet İnönü'nün yaptığı seçim gezisi münasebetile, bu Pazar günü Tarsus'u ve Mersin'i ziyareti, ondan bir gün sonra da Millet Partisi genel başkanı Hikmet Bayur'un, beraberinde, Halk Partisinden yenile istifa eden Seyhan milletvekili Sinan Tekelioğlu ve Bağımsız olduğunu söyleyen Prof. Vasfi Reşit Sevüğ olduğu halde Tarsus'a gelerek birer hitabede bulunmaları ve sonra Mersin'i ziyaretleri, parti adaylarının da seçileceği şu günlerde, bölgemizdeki siyasî faâliyeti artmıştır.

İnönü Tarsus'u ziyaret ettiğinde, neşeli ve mütebessim şehre

(Devamı sahife 3 de)

Bir İngiliz mahkemesini sekteye uğratan kedi

Londra 5 Nafen — Bir İngiliz mahkemesinin ağır havası bir kedinin miyavlaması ile sekteye uğramıştır. Hakim ve miyavlamanın nereden geldiğinin tespiti için celseyi bir müddet tatil etmiştir. Hakim, salondaki bütün dinliyicilerin susmalarını ve kendinin nerede bulunduğunun tespitini emretmiştir. Bildirildiğine göre, bütün araştırmalara rağmen miyavlamanın nereden geldiği tesbit edilememiş ve celseye yeniden başlanmıştır

Plaga alınan köpek sesi mahkemeye verildi

Londra 5 Nafen — Londra civarında oturmakta olan bir İngiliz komşularından birinin köpeğin den bıkmış, hayvanın havlamalarını plak üzerine almış ve mahkemeye başvurarak hep köpeğin susturulmasını hem de tazminat verilmesini istemiştir. Hakim hazırlanan plağı beş dakika dinledikten sonra adama hak vermiş ve köpek sahibini 25 İngiliz lirası tazminat ödemeye mahkum etmiştir.

STALİNİN RESMİNİ YAPAN BİR İNGİLİZ RESSAMI

Londra 6 (Nafen) — Burada şimdi resimleri teşhir edilmekte olan Ernest Norland Stalinin resmini yapan tek İngiliz ressamı olarak tanınmaktadır.

Sarhoşluğu durdurabilecek bir ilaç

Londra 6 (Nafen) — Dr. J. Gamard'ın sarhoşluğu tedavi edebilecek bir ilaç bulduğu söylenmektedir. Dr. Gamard bu ilaciyle tedavi ettiği birçok hastalardan bahsetmiş ve izahat vermiştir.

Dr Gamard konferansda şu misali vermiştir:

« Her gün beş litre şarap içmeye alışmış olan bir sarhoşa ilâcımı verdikten bir gün sonra bu adam günlük şarap istihkakını yarım litreye indirmiştir. Bir gün sonra da aynı şahıs artık şarap veya diğer her hangi bir alkollu içkiyi içmiyeceğini söylemiş ve hakikaten içmemiştir.„

Dr Gamard'ın ilacı hakkında sarih tafsilat verilmiştir.

ANKETİMİZ

Dün akşama kadar gelen cevaplara göre:

1—	B. Özbek	102
2—	A. Köksal	64
3—	A. Menteşoğlu	56
4—	C. Ramazanoğlu	37
5—	S. İnal	32
6—	Ş. Eliyeşil	24
7—	M. Kürklü	54
8—	H. Akıncı	20
9—	Y. Çukuroğlu	12
10—	M. N. Gürkan	10
11—	N. Ramazanoğlu	8
12—	F. Y. Ramazanoğlu	6
13—	F. Ünlü	4
14—	Ş. S Borhan	3
15—	M. Uygur	3
16—	R. Özavcı	2

Not: Okuyucularımızdan iki isim yazmalarını rica ederiz.

Şanghay şehrinde umumi bir durgunluk

Lonra. 6. Nafen.—

Muhabirlerin bildirdiklerine göre, Şangay Şehrinde umumi bir durgunluk hüküm sürmektedir. Bir ara uzak doğunun en faal merkezlerinden biri olan Şangay'da bir kaç haftaya kadar her türlü ticari ve iktisadi faaliyetin durmasına intizar edilmektedir.

Milliyetci bomba uçaklarının devamlı taarruzları ve ablokaları yüzünden limana hiç bir gemi girememekte veya çıkamamaktadır. Diğer taraftan bütün pamuk fabrikaları da durmuştur. Kominist hükümet memurları da hazineyi doldurmak maksadiyle Şangay'daki yabancı firmalardan gayet ağır vergiler almaktadırlar.

"Biz Bize Benzeriz„

Dünyada yaşayan insanlardan herkesin bir benzeri olduğunu söylerler. Bir kimsenin renk, boy, hat ve şekil itibariyle bir benzeri olduğunu kabul etsek bile, huy ve tabiat itibariyle aralarında bir fark bulunacağında hiç şüphe yoktur:

Türk milletinin bir benzeri yoktur. Cesaret, kahramanlık, hür yaşamak, vatanseverlik bakımından milletimizin bir eşi bulunmaz. Bu noktada diğer milletler bizim gibi olmak, bize benzemek isterler. Bundan dolayı biz bize benzemekle iftihar ederiz.

Acaba, bizim de başkalarına imrenmemiz, benzememiz gereken taraflar yok mudur?

Bizdeki teşkilât, idare, verim, demokrasi nasıldır, bu neye benziyor, diye sorulduğu zaman «Biz bize benzeriz» diye işi kestirip atıyorlar. Bu fikir darlığına tutulmuş, kendi kendini tenkidle kusurunu görmek cesaretini gösteremiyen becerikszlerin sözüdür.

Bilgi ve sanat, çalışmak ve teşkilât, sıhhat, refah ve zenginlik bakımından bizim de başkalarına benzememiz lâzım gelir.

Bir zamanlar bütün dünyayı imrendirdiğimizi hatırlıyarak eksiklerimizi temamlamaya çalışalım da, bu noksanları mükemmel diye gösterip «Biz bize benzeriz» diye atıp tutmuyalım!..

Hakikatler Âleminden
PIRILTILAR

7

Rahip Prevost Nasıl Kurtarıldı?

Yazan : C. C. CEM

1763 yılında, meşhur «Monon Lesko» romanını yazan rahip Prevost ölmüştü. Yaşlı bir adamdı ve tabii bir ölümle yatağında ölüşünü de herkes gayet normal kabul etmişti. Fakat Prevest gibi meşhur bir insanın dimağının ve vücûdünün hususiyetlerini gözler yle görmek istiyen devrin hekimleri rahibin cesedinde araştırmalar yapmak müsaedesini aldılar. Prevost'un cesedi bu fethimeyit ameliyesinin yapılacağı yere götürüldü. Memer masaya yatırıldı, Hekimler nişterlerini ele alarak r a h i b i n cesedine yaklaştılar. Nişter rahibin göğsün de geniş bir yara açtı. Tam hekimin biri kalbe el atacaktı ki aman yarabbi! Rahip Paevost'un gözleri birdenbire açılmasın mı? Adamcağız dehşet içinde durakladı, Yalnız o değil dirifen ölüde dehşete düşmüştü. Hekimlerin hepside korkularından taş kesilip kalmış gibiydiler. Biçare rahip, dirseklerine dayanarak buz gibi mermer üstünde dikildi ve kendi halini' yattığı yeri görünce meseleyi kavradı, Aynı anda gözleri korkunç yaraya ilişti. Soluk dudaklarından bir mırıltı halinde şu sözler döküldü:

—Ne yaptınız? Ben ölmemiştim!

O zamanın bâtil şeylere inanan dünyasının kendilerini zor belâ toplaya bilen hekimleri, zavall rahibin oluk gibi boşanan kanını durdurmak için bildikleri her tedbire baş vurdular ama hepsi boşuna oldu. İlim bu günkü kadar ilerlemiş değildi. Büyükçe bir yaranın kanını kesmeğe henüz imkân bulunamamıştı. Ve rahip Prevost insanlığa ebediyen ismini hatırlatacak olan o meşhur «Monon Lesko» yu hediyeeden edipadam,böylece kendi tabii ölümüyle değil, doktor nişteri altında bütün vücûdünün, kanı boşalmak suretile bu defa sahiden can verüp gitti.

Kara Geçitten

Seçim münasebetile Temenniler

Aziz Köksal kök saldı, Demokrata İçelde
Şupbesiz çok sevilir, köyde, kentde, her yerde
Gerçi şedid konuştu, geçen seneki relde
Boru'sıyle, Gürkan'la fende kurban olmasın

Celâl Ramazanoğlu ne yapar mebus olur,
İçelden olmasa da, Merkezden aday olur.
Zekâsına lâyiktir. elhak, onun poltika
İtidal iyi lâkin, böyle uysal olmasın

"Zorla mebus oldum„ der, bay Ali Menteşoğlu
"mikroplarla uğraşmaktır her yerde benim işim„
"Fakir babası„ diyor, ankette bir zat ona
Sırt verüp zenginlere, sonra Pişman olmasın

Çok kisbetler eskitti, Koca Kemal Pahlivan
Galip başkan H.P. de, allah utandırmasın.
Tüy sikletten başaltı, oluverüp nâkihan
Demokrat minderinde, tuşla mağlup olmasın.

Hamiyyetle Yeşilel. C.H.P. ye kan verir,
El açan bir tek olsa, yağ börekle beslenir.
Nakledüpte Divandan, kürsüsünü Meclise,
Milletvekili o'up, bizden ırak olmasın.

Diyorlar ki Kürklümüz bir talepte bulunmuş,
Milletvekilliğine, adaylığı konulmuş.
Azmı gayret sarf etti, köy köy gezdi ciplerde.
Hoş murada ersin de. sa'yi makbur olmasın.

Özavcı'nın da adı, var, diyorlar konuda,
Bu rifatlu kamete, oyumuz olsun feda,
Bırakın o da ersin, Dünyada şu murada
Bu fırsat son fırsattır, mey'us, mahzun olmasın

Ey muhterem Halkımız. senden çok şey isterler,
Adaylıklar, vekillikler, han, hamam da isterler.
(İstemeyiz) derler de. yan cebime koy derler.
İnsan olsun seçeceğin, çapanoğlu olmasın.

DEĞİRMENCİ

Gazeteci

YAZAN: Ahmet Ferit Yazıcı

Günün belli başlı olay ve fikirlerini elinize sunan gazeteci kimdir; nasıl çalışır? Merak edenleriniz olmuştur,

Maksadımız patrondan, mürettip, musahhih, muhabir, müvezzi ve bayiden bahsetmek değildir; muharriri konu olarak alacağız.

Onun biricik düşüncesi boş lâf etmeden okuyucuyu konusunun lezzetine kavuşturmak, konunun hangi tarafının, hangi şekilde okuyucuyu saracağını düşünmektir. Komik olayları kupkuru anlatmak zorunda kalış onun için bir talihsizliktir.

Konuşmayanı konuşturmak, gevezeyi maksada getirmek çilesi, onun perçinli derdidir. Kendi konuşmak zorunda kalınca da patron derdi, sütun derdi, -tanımadığı okuyucu kütlesinin vereceği-hüküm derdi kafasını sarar durur.

Kalemi ile geçinmenin ne müşkül şey olduğunu, çok emeğin az paraylа karşılandığını, fikir pazarlarında alışın zor, verişin kolay olduğunu en çok o bilir.

(A)nın makalesil.. (A) yazıyor!.. diye müvezzi bağırmasının patronun kulağına gelmesini o kadar ister ki.. Müvezziye velinimet diye bakar. Öyle ya ayağımıza kadar -her türlü iklim ve geçim şeraiti içinde- onun fikirlerini, haberlerini müvezzi getirmezse kim getirir? Kaç kişi gazete almak için evinden çarşıya iner?

Şimdi bedava çalışır, sonra da kendi gazetemde çalışırım diye avunanların hali, kanı bedeva dağıtılan pehlivanı hatırlatır. Bunun çoğu da bir hayal oyunu olmaktan ileri geçemez.

Ya birbirlerine muarız iki patronun işçisi ise,.. Geçim yolu için müstear isim kullanmak zorunda kalışı ayrı bir hikâye.

Sevgili okuyucularının, kendi imzasının şeklini kafalarına, resmini gözlerine nakşetmelerini çok arzu eder; fakat bu nâçiz şöhret onu umumi yerlerde tabii hayatını yaşamaktan, gülmekten, oynamaktan alıkor; olmadığı gibi görünmek, ağırbaşlılık pozları takınmak zorundadır. Kendi bir sorumluya sual sorarken titrer de, kendisini okuyanların rahat ferahat oturmasını ister. Neleri cevaplandırmak zorunda değildir, neleri?

Olayların fenalığını yazmaya cesaret etmişse, eleştirmeci (münekkit) ise vay haline! Günde bir kişiyi tenkit yüzünden kendisine düşman etse. 20 yıllık muharririn düşmanlarını hesap ediniz

İnanmadığı, beğenmediği tezi -patron ve geçim kaygusu ile- savunmak zorunda kalışı da vakidir.

Halka hizmet kayguso ile, kanunun önüne geçtiği de olur. Fakat rutubetli bir ranza üstünde,

Devamı sahife 3 de

Dedenin Köşesi

A. İ. den

Geçen sayıdan artan

Keza kürremizin büyük bşyük bir kısmını kaplayan denizler, göller ve nehirlerdeki su yığınları ve çukurlardaki su birikintileri hareretin tesirile durmadan buhar haline gelmektedir. Bu suretle buhara inkilâp ederek latif bir hal alan su, evvelce gözle görülür elle tutulurken, duygularımızın dışına çıkmış, maddiliğini muhafaza etmesine rağmen, görünmez bir hale gelmiştir.

Görünmiyen maddi şeyler çoktur. Ben bir iki misal ile iktifa ettikten sonra maddi olmayan şeylerin de görünmemezlliklerinin ve muayene edilemeyişlerinin sebeplerini bir kaç satır ile anlatmağa çalışırsam yerinde olur sanırım. güneşimizi misal getirmekle başlayabiliriz. Güneşin ışığını beyaz görüyoruz. Bu Hadise,-cismani gözlerimizdeki atomların devir ve titreyişlerile, o ışığınbize gelirken (esir)denilen tabakadan geçtiğinde bizim gözlerimize uygun bir takım dalgalar iktisap etmesinden ileri gelmektedir. Halbuki kırmızı, mor vesaire olan ışıkları da gönderdiği halde biz onları görememekteyiz.zira bunların dalgaları gözlerimizdekilerle mütenasip değildir, bazıları daha uzun, bazıları daha kısadır. Elektirik dalgalarının muhtelif uzunlukta olmalarından dolayı, verici istasyonlardan fezaya yayılan sesleri bile ancak dinlemek istediğimiz dalga ile ayarladıktan sonra kulaklarımızla işitebilmekteyiz.

İlim, sanat ve ilâhi kudret cismani gözlerimizi, ancak bu kesif âlemi görebilecek bir ayarda tanzim etmiştir. Bu sebeple başka bir tabiati lâtifenin kanunlarına tabi bulunan ve etrafımızı ihata eden âlemler ile onların sakinlerini bittabii göremeyiz. Latif feleklerin mürekkep bulunduğu eczayı ferdiye (atom) ve onların devri ile sürat ve titreyiş dalgaları bizim yaşadığımız bu kesif maddе âlemindekilerle tıpkı tıpkısına olmayışları bunları görüp muayene edebilmemize mâni olmaktadır, buhar halinde bulunan suyu göremediğimiz gibi.

Ey muhterem okurlarım, bu vadide söylenebilecek daha çok edici deliller vardır., lâkin arile bir işaret fehvasınca, görüyorsunuz ki âhiret denilen ruhani ve şuurlu bir yaşayış olduğuna dair bütün dinlerin tebligatı bu günkü fenni izahata da asla aykırı değildir.

Öğrenciler ve Siyaset

Büyük Britanya Üniversitesindeki öğrencilerin kuvvetli bir sosyal sorumluluk hisleri mevcuttur. Aralarında birçok münazaralar yapılır

Onları şapkasız başlarından giyinişlerindeki kasdî ihmalden ve kollarının altında taşıdıkları kitaplardan teşhis etmek mümkündür. Hayata karşı tavırları serbest ve endişesizdir. Bununla beraber hayatı ciddiye almakta ve kendilerini hayat yolculuğuna teçhiz için sıkı çalışmaktadırlar. Bu, Büyük Britanya Üniversiteleri, kolejleri, Teknik okulları ve meslekî kurslarındaki ilk devrelerini bitirmekte olan takriben 18.000 öğrenciden müteşekkil yeni neslin tarifidir.

Oxsford, Cambridge ve Londra bulundukları yegâne yerler değildir. Konferans salonlarına ve kahvehanelere girip çıkarlar, Kuzey Gal'da Lampefer'in spor sahalarını doldururlar, İngiliz Midland'larında, Leicester'de, İskoçyanın Edinburgh şehrinde veya Devonshire'in Exeter merkezinde toplu gruplar teşkil ederler. Büyük-Britanya'da 30 a yakın üniversite ile üniversite koleji ve 100 den fazla diğer yüksek eğitim müesseseleri vardır. Bu merkezlerin akademik nüfusu, eğitim hususundaki millî iştihanın arttığı ve imkânlarını genişlediği nispette, faz lalaşmış, harpten önce 50.000 iken 90.000 e yükselmiştir.

Bugünlerde öğrencilerin ekserisi devlet, İl ve mahallî eğitim makamları, okul ve özel vakıflardan bir nevi malî yardım görmektedirler. Eğitim artık mahdut bir zümrenin imtiyazı değildir. Bu, ötedenberi İngilteredeki bütün siyasî partiler tarafından göz önünde tutulmuş bir siyaset ve ihtiyaçtır. Bugün genç öğrencide, gördüğü yardım bir sosyal sorumluluk hissi doğurmuştur. Erkek veya kız öğrenci, gördüğü bu yardımı ebeveyninin, öğretmenlerinin ve camianın nazarında haklı göstermek arzusundadır.

Öğrencilerin siyasete karşı olan ilgileri, geniş ölçüde parlamenter demokrasi sisteminin bünyesi ve işleyişi üzerinde temerküz etmektedir. Oxford ve Cambirdge üniversitelerinin büyük birlik Cemiyetlerinde istikbalin başkanları ve muhalefet liderleri, siyasî münazakereleri ve münakaşaları idare etmek san'atını öğrenirler ve Büyük-Britanyanın ötedenberi kıymet verdiği Muhalefetin söz serbestisine kıymet vermeği fiilen tatbik ederler.

Öğrencilerden müteşekkil siyasî hareket organize bir şekilde mevcut değildir. Zira İngilterede öğrenciler kendilerini milletin umumî bünyesinden ayrı imtiyazlı bir zümre şeklinde görmezler.

Onlar umumî bünyenin bir kısmıdır. Genç-insanların, arada sırada, iyi niyetle yaşlılar tarafından kendileri için ihdas edilen tehditlere karşı gelmeleri tabiîdir. Bu gibi şikâyetleri ileri sürmek istedikleri zaman bunu, her üniversite veya kolejde mevcut iyi teşkilâtlı talebe hey'etleri kanalıyla izhar edip çaresini bulabilirler. Birçok hallerde şikâyetleri. kantinlerde pişen yemekler hakkındadır. Fakat, meselâ daha iyi pişmiş patates veya kabak elde etmek için grev hareketine kalkışmaları vaki değildir. İngilterede talebe hayatında grev tehdidinin yeri yoktur, zira öğrenciler konferansları, sınıflar ve öğretmenlerine karşı grev yapmak suretiyle kendilerine karşı grev yapacaklarını müdrikdirler.

Bugün öğrencilerin ders haricindeki ilgileri, politikadan daha geniş bir saha aramaktadır. İngiliz üniversitelerinde müzik, dram balo ve güzel san'atlar hiç bir devirde bu kadar geniş bir inkişafa ulaşmamıştır.

Büyük-Britanya'da insan kudreti darlığı binlerce öğrenciye millî hizmetlerde önemli bir rol oynamak fırsatını sağlamıştır. 1949 yazında 5 000 öğrenci, denizaşırı memleketlerden gelen 1.500 kadar ziyaretçinin yardımıyle memleketin muhtelif bölgelerinde tarım kuplarını kurmuşlar ve hasada yardım etmişlerdir. Memleketteki öğrenici mevcudunun tariben üçte biri veya 30,000 öğrenici, şehirlerde muhtelif işler tutmuşlardır.

İkinci dünya harbi sırasında geliştirilen teknikler başarı devri ihtiyaçlarına tatbik edilmiştir. Teşkilâtlandırılan bu gibi faaliyetler meyanında 300 talebe çamaşırhanelerde çalışmaktadırlar. Yüzlerce öğrenici de hastahanelerde, hastabakıcılara yardım etmektedirler.

Köyde spor

Alifakı köyünden Mehmet Çöl geçen bildiriyor:

5 Nisan Çarşamba günü Tarım ve Okuma kulübü voleybol takımı Yeniceye giderek bu köyün voleybol takımı ile bir tanışma maçı yapmıştır. Kalabalık bir seyirci önünde pek heyecanlı ve neşeli geçen bu karşılaşmada Alifakı Yeniceyi 2—1 yenmiştir.

Berdan -Spora gösterilen yakın heves ve alâkalarından dolayı köylü gençlerimizi tebrik ederiz.

Pehlivanlarımız nasıl köylerden yetişiyorsa diğer spor sahasında köy gençlerinin en yüksek dereceyi tutacaklarına inancımız vardır.

Gazeteci

Baştarafı sahife 2 de

kanunun kendi boynuna geçtiğini anlar. Bir mürettip hatası bile insanı hapishaneye düşürebilir.

Tâbiin eseri olan muharriri konu dışına alalım. O fasıl çok hazin!

Peki ya, bu mesleğin iyilikleri yok mu diyecek siniz: Var!

Okuyucu muharririn şahsı ile değil, yazısı ve imzası ile ilgilidir. Onun çektiklerini bilmez. Bunun için gazeteciye saygı besler.

Gazeteciye uluorta kötü muamele yapmaya, hakaret etmeye, işini savsaklamaya her adam cesaret edemez; malum ya teşbirden korkar.

Gazeteci memleketin en büyük adamlarının ve her beynelmilel insanın saygı değer misafiridir. Hele kazancını reklâma bağlayan yıldızlar ve müesseseler için gazeteci, dostluğuna sığınılması zaruri bir şahsiyettir.

Gazeteci memleket dertlerine gerekli ve ilgililerin dikkatini çekmek ve umumi efkâra yol göstermek gibi en şerefli ödevleri yüklenmiştir.

Yükselmek ve tanınıp tutunmak isteyen bir politikacı için gazetecilik aşılması şart basamaklardandır.

Ayağına kement, dilıne kelepçe vurulduğu devirde bile sağ kulağını, sol eliyle göstermek yolu ile hakikatları gözlerimizin önüne seren yine ayni kahramandır.

Gazetecinin en büyük tarafı -bizce- her türlü cefayı çekmek suretiyle tevekkülü öğrenmiş olmasıdır!

Ahmet Yazıcı

Parti faâliyetleri

(Baştidarafı Birince)

dahil olmuş ve kendisini karşılayan kalabalık bir halk tarafından alkışlanmıştır. Halkevi balkonundan meydanı dolduran halka kısaca hitap ederek memnuniyetini izhar etmiş, bol mahsul temennisinde bulunmuştur.

Pazartesi günü, Şadırvanlı handaki, Millet Partisi ilçe merkezini ziyaret eden Hikmet Bayur ve arkadaşları, kendilerini dinlemeye gelen bin kadar meraklı önünde birer hitabede bulundular. Pr. R. Sevüğ ve Sinan Tekelioğlu iktidarı elinde tutan C.H.P. nin ileri gelenlerini şiddetle tenkid ederek bunların bu partiyi istilâ ettiklerini, mücadelelerini bu istilâya karşı tevcih ettiklerini söylediler. Hikmet Bayur partisinin iktisadî gayelerini izah etti, pahalılık ve sefaletin nasıl önlenebileceğini anlatmağa çalıştı. Konuşmalar, dinleyiciler üzerinde, alelumum müsait tesir yaratmıştır. Diğer parti mensuplarından da zaman zaman tasvip edenler görülüyordu, yalnız hatipler konuşurken, demokrat partiye mensub biri hatipleri protesto mahiyetinde sözle müdahalede bulundu isede bu, bir hadise mahiyetini almamıştır.

Öğrendiğimize göre, Demokrat parti, bu gün, içel milletvekillerine parti adaylarını seçecektir. Her ilçe kendi merkezinde toplanacak, oy verecek ve bunların neticeleri il merkezinde toplanarak kesin netice alınacaktır. Yedi milletvekilliği için il teşkilatı altı aday göstererecek ve biri de genel merkezin tensibine terk edilecektir.

Duyduğumuza göre, Demokrat partililer arasında yirmidokuz kişi üzerinde adaylık bahis mevzuudur. Bu yüzden oyların çok parçalanacağı ve partililerin birleşmiş bir kanaat göstermekte güçlük çekecekleri sanılmakta, millet vekili olmak için uğraşanlar arasında lüzumsuz konbinezonlar yapıldığı buna sebep gösterilmektedir. Şayet, aday gösterme işinde Demokratlar, milletvekili seçilme kabiliyeti yüksek bulunan şahısları unutup aday seçme entrikasına düşerlerse, bu partiyi destekliyebileceği tahmin edilen yüzde 70 nisbetindeki halk ekseriyetini de parçalıyarak kazanma şansını, şimdiden kendi elleriyle zafa düşürecekleri kanaati ileri sürülmektedir. Ayın dokuzunda toplanarak adaylarını tesbit edecek olan Halk partililer, göstereceklerı adaylar üzerinde anlaşmış görünüyorlar, hiç olmazsa bu, Tarsustan gösterilecekler böyledir.

C.H.P. mi kazanacak D.P. mi

(Baştarafı Birincide)

bulunduğu müddetçe bir çok işler başarmış ve ayni zamanda bir çok hatalara düşmüştür. Bu hatalar yüzünden, kanunların tatbik edilmediğini ileri süren -bilhassa bölgemizde geniş bir halk muhalefeti karşısında kalmıştır.

D.P. ise halkın bu muhalefetini benimseyerek, Halk Partisinden adapte ettiği tüzüğile, kanunları biz daha iyi tatbik edeceğiz diye ortaya çıkmıştır.

Şu hale göre Halk Partisi kanunların tatbikine ekseriyeti memnun eder ve Devlet idaresini daha iyi işler bir hale sokabilirse, Demokrat Partinin gayelerine hatta vucuduna lüzüm kalmıyacak, veya bu işleri yapmak Demokrat Partiye düşerse Halk Partisi için ayni şeyi düşünmek icap edecektir.

Bu gün memlekette devletcilikmi yoksa başka bir sistem ve usulmu daha elverişli olacağı ve ona göre bir siyaset takip etmek lüzumu hissedildiği anda bunu yapacak Partinin hangisi olacağı belli değildir. Zira ayni Partiye mensup liderlerden birinin bulunduğu yere göre ve tüzüğün falan maddesine uyarak devletcilik, birbirinin şahsi teşebbüsü destekleyen propaganda yaptıklarını görüyoruz. Bu başka ülkelerde böyle değildir.

Geçenlerde İngilterede yapılan seçimde, İşçi Partisi çelik sanayiini devletleştirmek için hazırladığı tasarıyı derhal tatbik sahasına koyacağını muhalif parti ise bu tasarıyı derhal kaldıracağını beyannamelerinde zikretmişlerdir. Bakalım bizdeki siyasi Partiler bu yönden nasıl bir adım atacaklar ve söylediklerini ne derece tatbik edecekler, bizce ehemmiyetli olan noktalardan biri budur,

Halka gelince, Partilere mensup olanların bir çoğu cahil, kanunları iyi yürüten bir idare, iyi düşünen bir kafa, yurdun servetini heder etmiyecek becerikli eller istediği için, Partilerden ziyade, kendini temsil edecek milletvekillerinin şahsi meziyetleri üzerinde duruyor, Büyük Millet Meclisini bu evsafta temsilcilerle teşkil etmeyi, bu emeline engel olabilecekleri bertaraf etmek gayesile seçime girmeyi düşünüyor.

Halk bu gayeye varmak için, Parti teşkilâtlarını vasıta olarak kullanmak zorunda olduğundan, Partilerde kendi manevi tazyiki altında bulunduruyor ve değerli aday göstermiye mecbur bırakıyor.

Bu derece hâlisane niyet taşıyan halkımızın muvaffak olmasını dileriz. Yeni seçim kanunu dürüst ve te'sirsiz bir seçim için müsaittir, bazı şahısların şahsi nufuzunu kötüye kullanıp ferdleri değersiz adaylara rey vermeğe icbar eder veya bazıları demagojik propagandalarla şunu bunu iğfâla çalışırsa bundan bir fayda göreceklerini zannetmiyoruz; bu hastalığın da ilerde büsbütün zail olacağına eminiz.

Binaenaleyh C.H.P. nin veya D.P. in kazanması değil bu nam altında, esas mesele halkın kazanmasıdır. Sâali buna göre sormak doğru olur.

V.E.

İLÂN

T. C. Ziraat Bankası Tarsus Şûbesinden

İstasyon civarında ofis anbarında mevcut 35 ton tohumluk buğday 14 Nisan 950 tarihine raslayan Cuma günü saat 10 da Bankamız binasında açık artırma ile satılacaktır.

Talip olanların, buğdayları ve şartnameyi görmek ve artırmaya iştirak üzere Bankamıza müracaatları ilân olunur.

OPERATÖR

Dr. Mansur Pekdeğer

Doğum ve Kadın Hastalıkları Mütehassısı

Hastahane Caddesi No 114

MERSİN

T. C. Ziraat Bankası

Vadesiz tasarruf hesapları

1950 yılı ikramiyeleri: İstanbul ve Ankara'da

8 EV,

Ayrıca

200,000 Liralık Para ikramiyeleri.

Ev kazanan isterse bedelini alabilir.

Acele 150 Liralık bir hesap açtırınız.

Her 150 lira için ayrı bir kur'a Numarası verilecektir.

ÇEKİLİŞ TARİHLERİ:

10 Mart, 15 Mayıs çekilişlerinde yalnız para ikramiyeleri; 30 Haziran, 31 Temmuz, 29 Ağustos, 30 Eylül, 28 Ekim, 30 Aralık çekilişlerinde ise, bazılarında ikişer ev olmak üzere hem ev hem para ikramiyeleri vardır.

İkramiye giriş şartlarını Bankalarımızdan öğreniniz.

— Şebiriçme su şebekeleri için (60) tan (500) mm. ye kadar her çaptaki boruya kolayca bağlanabilir. 7 atmosfere mütehammil, bütün parçaları asfaltlanmış, şimdiye kadar olan lara her bakımdan üstün kalite ve evsafta olan KOLYE-PRİZ lerimizi toptan ve perakende olarak rekabet kabul etmez bir fiatle ancak müessesemizden teminedebilirsiniz.

Belediyelerimiz; yalnız bu tip kolye prizlerin kullanılması ile şehir su şebekesinin emniyetini sağlıyabilirler. (No. 2

DOKTOR

Mithat Kemal İnanç

Birinci Sınıf Çocuk Hastalıkları Mütehassısı

Hastalarını kabule başlamıştır.

Telefon : 1334 Hastahane Caddesi No. 7 — Mersin

DOKTOR

Naim Barutçu

Birinci Sınıf Mütehassıs Operatör

istasyon Caddesi No. 96 - TARSUS

DOKTOR

Refik Kırçak

Memleket Hastanesi İç Hastalıkları Mütehassısı

Hastalarını, İtfaiye arkasında, 25 sayılı muayenehanesinde kabule başlamıştır.

Şık, Zarif ve Dayanıklı Bir KUNDURA için baş vuracağınız yer:

Aldatmaz Kundura Evidir

Atatürk Caddesi No. 10

BERDAN

Cuma günleri çıkar, Haftalık, Müstakil Gazete

Sahibi

SAMİ DURAL

Yazı İşlerini fiilen idare eden

VEYİS EKENER

İdare yeri: Şadırvanlı Han Hususi daire — TARSUS

Yıllığı : 5 Lira

6 aylığı : 3 Lira

Sayısı 10 Kuruş

Resmi ilânların satırı 30 kuruş Hususi ilânlar pazarlığa tabidir.

Basıldığı yer : GÜLEK Basımevi — Tarsus

14
NİSAN 1950
CUMA

Berdan

Milliyetçi, Siyasi, Müstakil, Halk Gazetesi

Yıl : 1
Sayı : 40
10 kuruş

Neşredilmeyen yazılar geri verilmez.

Milletvekili adaylarının tesbiti münasebetiyle

7. Nisanda D.P., 9 Nisanda da C.H.P. içel Milletveki adaylarını seçtiler. Parti genel merkezlerinin (D.P. için bir, C.H.P. için 2) göstereceği üç adayla İçel Milletvekili adaylarının tamamı belli olmuş olacaktır.

Her iki partinin de gösterdiği adaylar, şahsi kıymet ve meziyetleri bakımından gözönüne alınacak olursa; tarafların isabetli bir seçim yapmış ve muvaffak olmuş oldukları kabul edilebilir. Zira partiler: Şahsi ihtiraslara rağmen adaylarını, seçim kabiliyeti yüksek olabilecek, halkın beğenebileceği şahıslardan göstermek suretiyle salim bir yola girmiş bulunmaktadırlar. Bundan dolayı, ilimiz D.P. ve C.H.P. teşkilatlarını tebrik etmek yerinde olur.

Partileri bu yola sevkeden hakiki âmili; partileri idare eden elemanların - iyi niyetleri ne olursa olsun - olgun bir politikacı seciyesine malik bulunmalarında değil (çünkü Particilik bizde çok yenidir. Onun için böyle bir iddiada bulunulamaz) Umumi efkârın partiler üzerinde yaptığı manevî baskıda aramak lâzımdır. Bunun böyle olduğunu anlamak için; halkın istediğine oy vermek hakkı olmadığı devirlere şöyle bir bakıvermek kâfidir. Meselâ C.H.P. daha düne kadar bir Tarsuslunun Milletvekili olabileceğini hiç düşünmemiştir.

Memnuniyetle kaydedelimki halkın bu manevî baskısı; D.P. saflarında Şahsî menfaat ve hırslarını tatmin maksadiyle yer alan ve seçim kabiliyeti ne olursa olsun bir yolunu bulup aday gösterilince Milletvekili seçileceğini zannedenbazı kimseleride tasfiye etmiştir. Aksi takdirde bu tecrübesiz partide zuhur edecek keşmekeşe kimse çare bulamazdı.

Demokrasi yolunda Salim adımlarla ilerleyebilmek için, en kıymetli faktör; umumî efkârın müessir olması ve memleket çapındaki insanların yüksek fikir ve görüşlerinin umumî efkârda yerleşmesi ve bu kanalla tatbik sahası bulmasıdır.

Biz bu yolda, şimdiden bir adım atıldığına inanıyoruz.

14 Mayıs, bu yolun ne derecede kadar açık ve düzgün veya kapalı ve sarp olduğunu gösterecektir.

Berdan

Nazım Hikmet meselesi

Millî Türk Talebe birliği, Türk Kültür Ocağı ve Türk Gençlik Teşkilâtları tarafından, damgalı komünist Nâzım Hikmet hakkında gazetelere yazılan mektuplar; Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Meclis Başkanlığına çekilen telgrafları sütunlarımıza aynen koyuyoruz!

Bu vesile ile gençliğin görüşüne aynen iştirak ettiğimizi belirtmeyi vazife biliriz.

M. T. T. B nin Mektubu

«Nazım Hikmet'in affı için son günlerde sarfedilmekte olan gayretler dolayısiyle Millî Türk Talebe Birliği, gençliğin görüşünü açıklar :

(Bugün, hürriyetin çiğnendiği diyarlarda hüküm süren bir rejimin menfur ideolojisini memleketimizde yaymaya çalışan, komünist Şair Nazım Hikmet'in affı için çalışılmaktadır.

Hakiki hüviyeti gizlenerek, efkârı umumiye karşısına, vatanperver bir kahraman gibi çıkartılıyor. O, nedamet duymuş bir mahkûm değil, affını hak diye isteyen «Hürriyetsizlik ülkesi şairi»dir.

Kendisinin bir komünist olduğunu iftiharla ifade etmek cür'etini gösteren Nazım Hikmet'e gençlik büyük bir nefret hissi duymaktadır.

Hürriyet düşmanlarına, hürriyet verilmiyeceğine emin olan Türk gençliği, asıl milletimizin merhamet ve insanlık hislerine hitap ederek onu affettirmek yoluna gidenleri şiddetle takbih eder.)

Millî Türk Talebe Birliği

TELGRAFLAR

Türk Kültür Ocağı ve Türk Gençlik Teşkilâtı tarafından da Reisicumhur İsmet İnönü, Başbakan Şemsettin Günaltay ve T. B. M. Meclisi Reisi Şükrü Saraçoğluna şu telgraf çekilmiştir :

«Bazı komünistlerin serbest bırakılması için yapılan faaliyetlerin şiddetlendirildiği şu günlerde, hürriyeti, hürriyetimizi gasbetmek ve millî bünyemizi kundaklamak istiyen komünistlerin, çıkarılması muhtemel bir affan istifade ettirilmemesini istiyoruz.

Anayasanın 26. ve 42 maddelerindeki selâhiyete dayanarak komünistleri affedecek olanları Milliyetçi Cephe affetmiyecektir.

Saygılarımızla.

Türk Gençlik Teşkilâtı

Üçüncü dünya harbi

Bu son yıllarda kehanetin bir ilim branşı olarak ele alındığını gösteren emmareler hayli çoğalmış bulunmaktadır. Adeta her gün yeni bir kehânetle karşılaşıyoruz. Bu gidişle, bir gün esatirî devirlere tekrar dönmüş olacağımızdan şüphe edilemez. Şu 6. Nisan. 1950 de kıyametin kopacağını ilân eden kâhinleri bulupta. kıyametin neden ilân etti'leri Tarihte kopmadığını sorsak, yeni bir kehanette bulunacakları aşikârdır.

Bu kabilden olarak, hayatını ehramları tetkik etmekle geçiren Dr Adam Rutherford adında biri, üçüncü dünya harbinin 1953 yılında patlak vereceğini, bu harpte Rusyanın çok feci bir şekilde mağlup olacağını ve Almanyanın daha perişan bir hale geleceğini söylemiş.

Bu kehanetin Rusya hakkında olan kısmı, öyle sanırızki bütün dünyayı sevindirmiş ve ümide düşürmüştür. Doğru çıkmasını bütün insanlık ve medeniyet adına canü gönülden temenni ederiz.

BÜYÜK KAYBIMIZ
MAREŞAL F. ÇAKMAK

10. Nisan 1950 Pazartesi güdü saat 7.35 te millî tarihimizin mühim ve yüksek bir siması olan Maraşal Fevzi Çakmak'ı kaybettik.

Bu büyük kaybın manevî huzurunda saygıyla eğilirken Milletimize, kederli ailesine ve Fahri Başkanı olduğu Millet Partisine başsağlığı dileriz.

Çakmakoğullarından topçu binbaşısı Âli beyin oğlu olan Maraşal Fevzi Çakmak 1876 da İstanbulda doğdu. İlk tahsilini Rumeli kavağı mahalle mektebinde bitirdikten sonra, Soğukçeşme askeri rüştüyesinde ve kuleli idadisinde okumuş; Pangaltı harbiye mektebine girerek 1898 de henüz 22 yaşında iken erkânıharp yüzbaşısı olarak mektebi bitirmiştir.

İtalyanların Tarabuluşa asker çıkardığı zamanda, Balkan harbinde Çanakkalede, anafartalarda, Kafkas cephesinde, Suriyede ve yurdun muhtelif yerlerinde, çok mühim vazifeler almış olan Maraşal; pek kısa denilebilecek bir zaman zarfında çalışkanlığı, cesareti, feragat ve faziyetkârlığı; seciyesi, karekteri, doğruluğu ve tevazuu, kabiliyet ve dirayeti ile temayüz etmiş, kısa fasılalarla terfi ederek 38 yaşında genaral olmuştur.

İnsanlığın belli başlı vasıflarını şahsında toplamış olan bu kıymetli askeri 1920 yılı başlarında Harbiye Nazırı olarak görüyoruz. Gerek Harbiye nazırlığı ve gerekse harbiye nazırı olmadan önce İstan-

Devamı sahife 2 de

Eşsiz Komutan Fevzi Çakmak

1
Ata ile bir olup,
Kurtardın yurdumuzu.
Yetiştirdin dünyaya,
Ün salan ordumuzu.

2
Kara günlerimizde.
Sendin bizi kurtaran
Bu milletin kalbinde,
Bir güneştin parlayan.

3
Asalet ve temizlik,
Vakurluk timsaliydin.
Milletin ve ordunun
Gözünün bebeğiydin.

4
Ecel nasıl kıyarak,
Ayırdı seni bizden.
Emin ol Çakmak adı
Silinmez kalbimizden.

Ali Sağtürk

SELÂTI GAİB

Tarsusta ilk defa olarak 12 Nisan 1950 Çarşamba günü öğle namazından sonra büyük kaybımız Mareşal Fevzi Çakmak için selâtı gaib kılınmıştır.

Okuyucularımızın bildiği gibi selâti gaib, büyük ölülerin giyabında kılınan cenaze namazıdır.

Ayrıca, 13 Nisan 1950 Perşembe günü merhumun Ruhuna ithaf edilmek üzere, Ulu camide, yatsınamazını müteakip mevlût okunmuştur.

Her iki merasimede çok kalabalık bir halk kütlesi iştirak etmiş ve merasimler büyük bir teessür ve heyecan içinde son bulmuştur.

Hakikatler Âleminden
PIRILTILAR
9

Çifte tabancalı Crowley ve elektrikle idam

Bu yazı Dale Cernegie'nin «dost kazanmak» isimli eseri ile, «Bütün Dünya» nın «The Commentatör — amerika» dan tecrüme ettiği «Elektirikle idam» başlıklı yazı birleştirilmek ve kısaltılmak suretiyle hazırlanmıştır.

1931 yılının 7 mayıs günü Nevyork şehri, eşi görülmemiş bir zabıta vak'ası ile karşılaştı. Haftalarca süren araştırmalardan sonra, ömründe tütün ve içki kullanmayan çifte tabancalı haydut Crowley'in izi bulunmuş ve sevgilisinin dairesinde abluka altına alınmıştı.

150 polis ve taharri memuru haydudu ele geçirmek için çalışıyordu. Bir apartmanın en üst katında bulunan dairenin tavanında delikler açılmış ve haydudu teslim olmaya mecbur etmek için deliklerden içeriye göz yaşı gazı atılmış, civardaki binalara mitralyözler konmuş ve Nevyork'un en işlek caddesi bir saattan fazla kurşun yıldırıları ve mitralyöz gürültüleri içinde kalmıştı. Haydut Crowley bir koltuğun arkasına çömelerek polise mütemadiyen ateş ediyor ve onbin kişi bu meraklı vak'ayı takip ile meşgul oluyordu. Çünkü Nevyork şehri, hiç bir vakit buna benzer bir hadise görmemişti.

Crowley yakalanmasından sonra polis komseri Mulrooney onun Nenyork tarihinde eşi görülmemiş çok tehlikeli bir haydut olduğunu söylemiş ve onun bir hiç için adam öldürmekten çekinmediğini ilâve etmişti.

Fakat bu çifte tabancalı caninin kendisi, kendini ne sanıyordu? Bu adam, zabıtanın en sıkı ateşi karşısında bir mektup da yazmış ve yaralarından kanları fışkırırken şu sözleri karalamıştı: «Sinemde yorgun, fakat merhametli ve hiç bir kimseye karşı fenalık düşünmeyen bir kalp taşıyorum.»

Halbuki çok kısa bir zaman önce aynı adam Long İzland'ın yolu üzerinde seyyar bir lokanta işletiyordu. Bir gün bir zabıta memuru ruhsatiyesini görmek istemiş ve Crowley bir tek kelime ile cevap vermeden tabancasını çekerek kurşunlarını zabıta memurunun üzerine yağdırmış, memur yere yuvarlanırken.Crowley onun tabancasını belinden çekerek ölen memur'un beynine bir kurşun daha atmıştı. «Sinemde yorgun, fakat merhametli ve hiç bir kimseye karşı fenalık düşünmeyen bir kalp taşıyorum» diyen adam, bu adamdı.

Crowley elektrik sandalyesine oturmağa mahkûm oldu ve Sing Sing'in ölüm yuvasına yaklaştığı zaman «adam öldürmenin cezasını mı çekiyorum, sanırsınız? Hayır, bilâkis kendimi müdafaa mukabilinde bu muameleyi görüyorum» dedi. Çünkü bu adam, kendini muaheze karşılanacak bir bey yaptığına inanmıyordu.

«yazımızın ikinci kısmında işte bu çifte tabancalı canının nasıl idam edildiğini ve elektrik sandalyesinde bir insanın nasıl can yerdiğini okuyacaksınız.»

Büyük Kaybımız

Mareşal Fevzi Çakmak

(Baştidarafı Birincide)

bulda erkâniharbiye reisi bulunduğu sırada, Anadoluya Levazım ve techizat sevki hususunda büyük hizmetleri görülmüş; Damat Ferit kabinesinin tekrar teşekkülünden biraz önce Harbiye Nazarlığından istifa ederek 8 Nisan 1920 de anadoluya geçmiştir.

Fevzi Çakmak, yeni Türkiyenin ilk Büyük Millet meclisinde, millî müdafaa vekilliği ve vekiller heyeti reisliğiyle millî vazifeye başlamış ve millî mücadelemizin başarılmasında en çok gayret feragat ve fedekârlık gösteren büyüklerimiz arasında layık olduğu mevkii almış, 29 Eylül 1921 de Mareşal olmuştur.

Millî mücadele yıllarından takaüde sevkedildiği güne kadar, kahraman ordumuzun başında genel kurmay başkanı olarak, bütün kuvvet ve kudretiyle yılmadan çalışan bu büyük insan, istiklâl ve bütünlüğümüzün tanınmasında; İnkılâbımızın başarılması, gelişmesi ve yaşamasında; Ordumuzun Komünizm ve siyasetten uzak olarak, dünya çapında bir itibar kazanmasında ve bu gün iftihar vesilemiz olmasında bihakkın rolü olan değerli bir insan, ideal bir Milliyetçi hakiki ve cesur bir askerdir.

Nur içinde yatsın.

23 Nisan gelirken

YAZAN: Ahmet Ferit Yazıcı

23/ Nisan/1920 Bu (Milletin istiklâlini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır) imaniyle girişilen mücadelenin müsbet sonucu, birlikte görülen iş değerinin tarihsel örneğidir.

Egemenliği zalim ellerin pençesinden kurtarabilmek ve onu öz sahibine, halka vermek Musrafa Kemak adlı Türk büyüğüne nasip olmuştur.

«Egemenlik Ulusundur» düsturu her aileye en az bir şehide mal olmuştur.

Bir yerde egemenlik olunca orada bir siyasî cemiyet, tabiiyyet ve itaat, siyasî amir ve hükmeden vardır. Bu hüküm, hakim olma kudreti fert'te, sınıf'ta devlet'te ve millet'te olabilir. Yukardaki dusturda hakim olarak millî irade kabul edilir.

1920 nin B.M.M si anadolunun bağrındaki hürriyet ve vatan aşkının muhassalasıdır.

23/ Nisancılar ruhu bu vatanın en kutsal his hallerinden biridir: Dünya bu hareketi çetecilik diye vasıflandırırken; millî şuurun bir kuvvet, bir kudret, bir azamet oluşunu hissettirmesi; padişah ASİLER diye bağırırken bütün ulusun Mustafa Kemal safında toplanışı; mürteciler ve sandalya meraklıları «Hainler milleti peşinize takmayınız, boş yere kan döktürmeyiniz» diye haykırırken sonu cumhuriyete ve zafere ulaşan bir TÜRKİYE B.M.M. HÜKÜMETİ kuruluşu, 23 Nisancılar ruhunun büyüklüğüne en müsbet delillerdir.

23 Nisancılar ruhu milletin görünüş ruhudur. Tarihin muhtelif devirlerinde hürriyet için çarpışan kanını ve canını verenlerin meydana getirdiği millî ruh, istibdattan nefret etmiş, egemenliğin elde edilmesi için bir önder aramıştır. Bu önder bulunmuştur.

Sayın vatandaşım, düşün ki:

Şu miniminilerin omuzlarında yarının büyük TÜRKİYEsi vardır Geleceğin cumhuriyet güneşi bunların gözlerinden, imanından, pazusunun kuvvetinden doğacaktır.

Biz vatanın bu mukaddes geleceğine gereken önemi veriyor muyuz? Evinde atına, ineğine, tavuğuna günde üç defa bakanlar, evlâdının gelişimi, terbiyesi, ahlâkı ile ne kadar meşgul oluyor? Öğretmeni ve ustası ile ayda kaç defa temasa geçiyor? Bütün bunların cevapları menfidir?

Kendi evlâdına bu durumda olanların mücrim ve kimsesiz çocuklarla ilgi derecesi elbette zayıf olur? Çocuk haftaları, çocuk yılları elbette sönük geçer.

Halbuki Türk egemenliği, Türk istiklâlinin geleceği bu miniminiminin

(Devamı sahife 3 de

Dedenin Köşesi

A. İ den

Göstav lö Bon; "maddenin tekâmülü isimli eserinde; (40 yıl önce) birgün gelip, ilim sahasında atom parçalanabilir ve maddenin içinde bilkuvve bulunan kudreti def'aten boşalmak mümkün olursa; dünyada yepyeni bir inkılâp ve devir başlıyacağını kaydetmekte ve bir gram ağırlığında herhangi bir maddenin atomlarında mütekâsif bulunan kudreti, bildiğimiz kudretlerle mukayese etmektedir:

Lö Bon akla durgunluk veren, insanı hayretler içinde bırakan bu eserinde atom kudretini izah ederken:

(Bir gram ağırlığında bir maddenin içindeki atomlarda bulunan kudreti bir sanayide serbest bırakmak çaresi bulunduğu takdirde, elde edilebilecek kudretin miktarı altı milyar sekizyüz milyon buhar beygir kuvveti miktarındadır ve bu kudret beheri onikibuçuk ton yüklü kırk vagondan ibaret bir marşandiz trenini saata 36 kilometre sür'atle yürümek üzere, küremizi dört ve bir çeyrek def'a dolaşabilir.) diyor ve bu kudretin esbabı mucibesinden bahsederken: (Radyoaktivite ile atomlardan fırlamakta olan kudret zerreleri "Elektronlar„ saniyede yüzbinden üçyüzbin kilometreye kadar bir sür'atle etrafa yayılmakta ve işte bu sür'ati berkiyedir ki, bu azım enerjiyi husule getirmektedir. Biz bu sür'atin en az olanını yani saniyede yüzbin kilometreyi ele alsak bile neticede size şu misali verebiliriz.) Mütalâasında bulunuyor.

Lö Bon'u okumağa devam ediyoruz:

(Bu günkü modern silâhlardan bir tüfeğin mermisi, bir kaç santim mesafeden bedenimiz üzerine düşerse hiç bir tesir icra etmez. Sebebi; sür'atinin azlığıdır. Sür'at büyüdükçe tesiride öldürücü olacak kadar tedricen büyür. Bu günki barutların mermiye verdikleri sür'at saniyede takriben bin metreyi bulunca sert ve pek mukavvir maniaları delip geçmektedir. Bir maddenin inhilâlinde ondan fırlamakta olan kudret zerrelerinin sür'atine nisbeten bu günkü aletlerimizle cisimlere verebilmekte olduğumuz sür'atler hemen hemen bir önemi haiz değildir. Çünkü saniyede bin metreden fazla sür'at verilemiyor. Halbuki münhal maddenin zerreleri en aşağı bin defa daha fazla sür'ate malik bulunuyorlar. Bir cismi bunların sür'atiyle fezaya fırlatabilsek, dört saniyeden daha az bir zaman içinde aya gidilebilirdi. Halbuki bir topun mermisi takriben dört günde bu mesafeye ancak ulaşabilir.)

(Devamı var)

BAĞ-I İREM

2. Şubat 1950 tarih ve 30 sayılı gazetemizde Abdülhak Hâmid Tarhan'ın doğumunun (5.Şubat.1851) 99 uncu yıldönümü münasebetiyle hayatından kısaca bahsetmiştik.

Dün 13 Nisan 1950 büyük şair ve mütefekkir Hâmid'in 13 üncü ölüm yıldönümü idi.

Bu münasebetle,

«Ölümü Türk edebiyat ve tefekkür aleminde büyük bir acı uyandıran» ve cenazesi elli bine yakın insanın iştirakiyle kaldırılan Şairin, beğendiğimiz bir gazelini taktim ediyoruz.

Bu mülkün halkını söylet sana feryat lâzımsa,
O halkın mülkünü seyret harabat lâzımsa!

Sana bidadı devrani zamandan dât lâzımsa,
Zaman dâdetmesin mi senden ey bidât lâzımsa?.

Bu günkü sahibaniyle harimi hâki meytadır,
Nigâhı ibrete bir mecmaülezdât lâzımsa!.

Kes istikbalden ümidi hemgâmı hükümette
Nizamı hal için naziden istimdat lâzımsa!

Düşersin âlû evlâdınla hiçistanı nisyana,
Ulüvvü şan diyip ecdadını tâdât lâzımsa!

Seri masumu halkı düşmana Teslime mucip yok,
Ki katli âma erkânın yeter cellât lâzımsa!

Hep evlâdı vatan mı namuradane yetim olsun?
Sana ey daderi hunriz ,bir damat lâzımsa!

Yıkılsın yaptığın mamure bünyadı harabidir,
Eğer imarı mülke desti istibdât lâzımsa!

Müneccim kavline hikmet nedir kim istinat ettin?
Hatayı sonradan yıldızlara isnat lâzımsa!

Ne lâzım tâbii münkada bir zalim reis olmak?
Reisi zâlime bir tâbii münkat lâzımsa

Saray eshabını zindanda hep zincire çeksinler!
Esaretten vatan mecnununa azat lâzımsa!

Zavalinde kemal izhar eder hurşidi hürriyet,
Menazilgâhı (Namık) tan geç istişhat lâzımsa!

Bak ol belârevi idbara mirkatı sükutunda,
Haziri satvet üzre nefsini irşat lâzımsa!

Gene ey (Hamid) ol allâmei şarkiye kâfidir.
Şu babülfeyzi garbîde sana üstâd lâzımsa!

Modern müzik Kültürlü dinleyici

16 Nisan 1950 de yapılacak olan İngiltere - Türkiye müzik festivali münasebetiyle yazılan bir yazıda, 949 festivalinden bahsedilirken: "Programlarda asrımızın müziğine bir evvelki festivalde olduğundan daha fazla yer verilmişti. Ve bu suretle daha ziyade modern müzik severi olan kültürlü dinleyicilere hitap ediliyordu „ Cümlelerini ihtiva eden bir paragrafa tesadüf ettik.

Modern müzik diye vasıflandırılan asrımızın müziği; kabul ediyoruz. Hakikaten böyle bir müzik vardır ve sevenleri her gün biraz daha çoğalmaktadır. Fakat, itiraf edelim ki bu müziği sevenlerin ve dinleyenlerin tamamen kültürlü olabileceklerine inanmıyoruz. Şüphesiz müzik her bakımdan bir kültür meselesidir. Fakat onu dinleyenler, ondan zevk alanlar ve anlıyanların mutaka kültürsüz olması gerekmez. Beethoven, List, Schubert, İtri Hammami zade dede İsmail efendi, Hacı Arif bey gibi bestekârların eserlerini, asrımızın bestelerinden üstün bulanlara ve sevenlere kültürsüz mü diyeceğiz? Ne mümkün. Belki de tamamen aksi

23 Nisan gelirken

Baştarafı sahife 2 de

lere kopmaz bağlarla bağlıdır. Türk vatanının yarını bu minimilerin yarınına bağlıdır.

Bu yıl çocuğun değerini daha candan düşünmeye, çocuk haftasını daha candan kutlamaya, çocuğa değerini tanıtmaya bütün ana-babaları davet ediyor, 23 Nisanın çocuk ve egemenlik bayramı olmasının anlamını düşünmelerini rica ediyorum.

Ahmet Ferit Yazıcı

Türk - Fars münasebetleri ve bazı neticeleri

Yazan : Dr. ALİ NADİR HAYTA

Tarihin en eski devirlerinden beri biz Türklerle Farslar gayet sıkı münasebetlerde bulunmuşuzdur. Bu münasebetler bazan dostane, bir çok defalarda gayridostane olmuştur. Ayni kıt'ada ve yanyana bulunmaktan doğan bu tarihî yakınlık ve kaynaşmadan her iki tarafta zararlar ve faydalar elde etmişlerdir. Fakat en çok istifade edenler de Farslar olmuşlardır.

Burada şu noktaları da önemle işaret etmek lâzımdır: Tarihen sabittir ve açıktır ki, İran, sadece Farsların yurdu olmamış, bilhassa Türklerin muhtelif nam ve isimler altında hakimiyet sürdükleri yer olmuştur. Fakat garip tecelli olarak Farslar ancak lisanlariyle ilmî ve edebî bir hakimiyet kurmuşlardır. Farsçanın lâyık olduğu bu hüsnükabul ve yüksek payenin sebepleri hakkında fikir söylemek lisan mütehassıslarına ait bir meseledir. Yalnız şurası muhakkaktır ki, Farsçanın bu ilmî - edebî payesi bir bakıma biz Türklerin dünya müvacehesinde zararımızı mucip olmuştur. Milletlerarası medeniyete hizmette hakkımızın gasbedilmesine, lâyıkıvechile belirtilmemesine amil olmuştur. Ayni mütalâalar arapça için de varittir. Şunu da belirtmek lâzımdır ki ne atalarımıza ne de onlara tercüman olan arapça ve Farsçaya, haşa, kötü gözle bakmak aklımızdan geçmez. Şarkta nasıl arapça ve Farsça asırlarca hâkim olmuşsa; garpte de latince ayni hakimiyeti kurmuştur. Lâkin garp milletleri bizim geçirdiğimiz ve yaşadığımız hal ve şartları yaşamamışlardır. Onlar ilmî ve edebî iftiharlarını gayet müteassıp bir mitliyetle bidayettenberi yaşatmışlar ve bu hususta çok titiz davranmışlar, tarihe de öyle geçirmişlerdir. Pasteur'ün "İlmin vatanı yoktur ama, alimin vatanı vardır„ sözünü, söylemeden çok evvel tatbik etmişlerdir.

Müşterek islâm harsı ve havası içinde yaşayan milletler, bilhassa biz Türkler tarafından ilmî ve edebî şahsiyetlerin ırkî cihetlerine pek önem verilmezdi. Kıymetli alimlerin ve ediplerin tercümeihallerinde çok defa hangi milletten oldukları tebarüz ettirilmemiştir. Bu sebeple bir çok şark kıymetleri şecere itibarile meçhul kalmışlardır. Fakat son asırların meydana getirdiği aşırı milliyetçilik fikirleri dolayısile, bilhassa Farslar bir çok şahika kıymetleri ihtiva eden tarih denizinde, balık avına çıkmışlar ve rasgele bu kıymetleri kendilerine maletmişlerdir. Bu açık gözlülük lisanlarının tem-

Devamı sahife 4 de

Damdan düşme:

Seçim meselemiz - Cevaplar - Aday ilânları

Yazan: MUZİP

Seçim meselemiz:

Üstadı âzam Abdülhak Hâmide, seçime bir kafiye bul demişler; derhal «geçim» demiş...

Acaba üstat bunu gelip geçmek mi, yoksa geçinmek manâsında mı kullandı. Şu zamandaki seçim her ikisi için de varittir. Şunun altından geçseler de olur, geçinseler de olur.

Bir şey daha nazarı dikkati çekiyor: Amerikada tahsil, Avrupada staj.. Afrikada bilmem ne.. Bunların modası geçti beyler.. Elin adamı ay'a gidiyor aya.. Kısmet olursa gelecek seçimlerde adaylar ilânlarına veyahut oy'unun programına: 3 sene ayda tahsil yapmış, 2 sene zühalde tecrübe görmüş ve kutup yıldızında politikacılık etmiş.... gibi meziyetleri sıralıyacaklar.... Her yokuşun bir inişi var... Görelim..

Cevaplar:

Son günlerde bir moda aldı yürüdü. Karşıdan karşıya cevap veriyorlar... Fakat asıl tuhafı verilen cevaplara kızıyorlar...

Onlar şimdi Hanyadan-Konyaya cevap göndere dursunlar... Elbet bu cevap verme faslı bir de bize intikal edecek... O zaman cevap nasıl verilirmiş bir görsünler... «Mal sahibinin haberi yok, serçeler birbirini kırıyor,» dediği hesap... Hem bizim vereceğimiz cevabın dirhemini yiyen kudurur... O zaman siz kızanlar'a bakın Kızanlara....

Aday ilânları:

Hiç gördünüz mü bilmem.. Baştarafa birer resim koyarak ilânlar yapıyorlar. Bunları okuyunca karagöz veya tiyatro programlarını hatırlamamak olmuyor. Öyle ispirtizma yapacaklarmış ki sormayın. Deve hamutuyla kaybolacakmış... Öyle fakirizm bilir iermişki : Milyonları ateşe yakıp dumanını savururlarmış.. Bir şeyi de ilâve etseler kiçte fena olmaz: İyi koltuk vermeyi, çok düşünmeyi ve dinleme tahammülü gibi mühim üllüzyonları...

Muzip

Herhalde dilencilik değildir

Muvafık, muhalif veya müstakil geçinen bir çok gazeteler ve milletvekili adaylarının, seçimler arefesinde bir dilenci edebiyatı tuttuklarını görüyoruz.

Dünyanın bütün demokrasilerinde usul haline gelmiş olan seçim propagandasını "dilencilikle„ vasıflandıran bu acayip görüş ve düşünüşe söyliyecek sözümüz yok, yalnız bir noktaya işaret edeceğiz. Hassaten gazetecilerin; yeni yeni yazı usulleri bulmaya çalışmalarının, akla bayale gelmiyecek ahım şahım kelime ve cümlelerinin, bazan orijinal fakat ekseriya gülünç buluşlarının, bütün gayret ve feryatlarının hakikî mânası ve hakikî kıymeti nedir?.

Eğer seçim propagandasına çıkan bir milletvekili adayı veya parti teşkilâtının yaptığı dilencilikse; bu hali dilencilikle vasıflandıran milletvekili adayı, parti teşkilâtı veya gazetecinin yaptığı nedir? Herhalde dilenciliğin şeddelisi olsa gerek..

Dilekle, dilenciliği nasıl olurda ayni şey olarak kabul edebiliriz?..

Çok beğeniliyormuş

Gazetelerimiz allayıp, pullladılar; süsleyip, püslediler yazdılar: Gazetelerimiz dış memleketlerde çok beğeniliyormuş!

Acaba kimler beğeniyorlar, neseni beğeniyorlar diye merak ettik, okuduk. Meğer Amerikalı tâbi ve naşir R.Mc.Cormick «teknik tekâmüllerinden» dolayı gazetelerimizi öğmüş bunların karikatürleri ni "renkli„ olarak bastıklarını söylemiş, başlıca Türk gazetelerinin havadislere ait «Resimleri» tıpkı Amerikan gazeteleri gibi bastıklarını sözlerine ilâve etmiş. Times gazetesi sahibinin oğlu Hugh Astor'da İstanbuldan ayrılırken; İstanbul gazetelerini «sayfa tertibi» bakımından muvaffak bulduğunu «Renkli karikatür» ve «Reklamlarının» güzel olduğunu söylemiş.

Ei. Sevinmek lâzım doğrusu! Teknik tekamül, resimler, sayfa tertibi; renkli karikatürler, reklâmlar az şey mi bunlar?

Elbet bir gün gelecek gazetelerimiz fikrî ve ruhî tekâmüle, kalite ve vasıf mükemmeliyetine de erişecektir. O zaman yabancı gözler gazetelerimizin bu tarafında da temas etmek cesaretini gösterecekler.

Türk - Fars münasebetleri ve bazı neticeler

Baştarafı sahife 3 de

sil ettiği edebî ve ilmî hâkimiyetle birleşmiş, ayni zamanda buna müdekkiklerin bazan taraflgirane; bazan da eksik ve yanlış tetkikleri inzimam ederek bir çok doğu meşhurları Farslara ve araplara maledilmiştir. Asırlardanberi müşterek islâm atmosferi altında yaşıyan muhtelif millletlerin içlerinden çıkardıkları kıymetlerle iftihar etmeleri elbette haklarıdır. Fakat koyu bir milliyetçilik güderek doğu büyüklerini, her biri sadece kendilerinin malı olduğunu iddia ederek diğerlerine hiç bir şey bırakmaması büyük haksızlık olur. Esasen şark milletleri müşterek islâm medeniyetinde birbirlerile o kadar kaynaşmışlardır ki, islâm medeniyetini bir tek millete hasretmek imkânsızdır. Bilâkis birbirlerini. bu müşterek medeniyette mütemmim olarak kabul etmeleri en doğru kanaattır. Alman alimi T.H. Kramers'in dediği gibi "garp medeniyetinin sel fi olan İslâm medeniyeti„nde h psinin ayrı ayrı yardımları olmuştur. Binaenaleyh iftiharları da müştereklir. Farsların ekseri şark büyüklerini kendilerine mal etmeleri tarihe karşı irtikâp edilmiş bir zûlmdür. Fakat tarih bu hakikatları, bu haksız gasbları şüphesiz ortaya koyacaktır. Nasıl ki bunlardan bir kısmı meydana çıkmıştır Nitekim büyük mutasavvıf, mevlâne Celâlettini Rumî eserlerini Farsça yazmış, fakat Türk olduğunu şu rübaisiyle söylemiştir:

Bigâne megiyrît merazin kûyem
Der şehr şemahane hud mincûyem
Düşmen miyem erçentki düşmen rûyem
Aslen Türkest eğerçe hindi gûyem

Yine hakim Sinaî, meşhur Mantık'eltayr — kuşların dili'nin yazarı Feridettinî atar, musikişinast ve feylesof Farabî, Abdullah, Meragi, Hekim ve feylesof İbni Sina, değerli muhaddislerden Tırmizi, İsmail Buhari, meşhur alimlerden Razi, kadı Beyzavi; Zimahşeri, hekim ve şair Nizami-i aruzi hep Türktürler.

Bütün bunları bir tarafa bıraksak bile Türk hükümdar ve imparatorlarının ilim ve san'at erbabına gösterdikleri yüksek himaye ve teşvik iftihar için yeter. Çünki, bilhassa o zamanlarda hamisiz ilim ve san'atın yükselemiyeceği tabii idi. Bu konu muhakkakki çok daha fazla tetkike lâyik ve muhtaçtır.

A.N.H.

— Şehir içme su şebekeleri için (60) tan (500) mm. ye kadar her çaptaki boruya kolayca bağlanabilir. 7 atmosfere mütehammil, bütün parçaları asfaltlanmış, şimdiye kadar olanlara her bakımdan üstün kalite ve evsafta olan KOLYE-PRİZlerimizi toptan ve perakende olarak rekabet kabul etmez bir fiatle ancak müessesemizden temin edebilirsiniz.

Belediyelerimiz: yalnız bu tip kolye prizlerin kullanılması ile şehir su şebekesinin emniyetini sağlıyabilirler. No. (2

İlân

Önümüzdeki 20 Nisan perşembe gününü 21 Nisan Cumaya bağlıyan geçe « mübarek Regaip Kandilidir.» Bu münasebetle Tarsus Ulucamiinde seçkin bir hafız kurubu tarafından İstiklâl şehitlerimizin ruhuna ithaf edilmek üzere Mevlûdüşerif okunacak ve ferdası Cuma günü namazdan sonra Tarsus Kur'an kursundan mezun olan hafızlara hafızlık icazetnamesi verilecektir. Bu her iki kutsal törene bütün dindaşlarımız davetlidir.

Tarsus Müftülüğü

DOKTOR
Hüsnü Erdem
Belediye civarı — No. 24

Şık, Zarif ve Dayanıklı Bir KUNDURA için başvuracağınız yer:
Aldatmaz Kundura Evidir.
Atatürk Caddesi No. 10

OPERATÖR
Dr. Mansur Pekdeğer
Doğum ve Kadın Hastalıkları Mütehassısı
Hastahane Caddesi No. 114
MERSİN

BERDAN
Cuma günleri çıkar. Haftalık, Müstakil Gazete

Sahibi
SAMİ DURAL
Yazı İşlerini fiilen idare eden
VEYİS EKENER
İdare yeri: Şadırvanlı Han Hususi daire — TARSUS

Yıllığı : 5 Lira
6 aylığı : 3 Lira
Sayısı 10 Kuruş
Resmi ilânların satırı 30 kuruş
Hususi ilânlar pazarlığa tabidir.

Basıldığı yer :
GÜLEK Basımevi — Tarsus

21
NİSAN 1950
CUMA

Berdan

Milliyetçi, Siyasi, Müstakil, Halk Gazetesi

Yıl : 1
Sayı : 41
10 kuruş

Neşredilmeyen yazılar geri verilmez.

Doğru olabilir mi?

Bazı milletvekili adaylarının, kesin ifadelerle, mahalli mahiyetteki işler hakkında türlü vaadlarda bulunduklarını duyuyoruz.

Bir çok münevver fikirli vatandaşların konuşmalarında ve münakaşalarında, geçen devrede milletvekili olmuş bazı isimler üzerinde durduklarını ve "Ne yaptılar?„ şeklindeki sorular sorduklarını ve hatta daha ileri giderek "şehrin suyunu mu temin ettiler, bir yol mu yaptırdılar?„ gibi garip mütalâalarda bulunduklarını işitiyoruz.

Diğertaraftan bazı gazeteci arkadaşlarında aynı düşüncelere hizmet ettiklerini görüyor ve yazılarında okuyoruz.

Fakat bir millet vekilinin kendi bölgesi için, hükümetin umumi kalkınma proğramı haricinde, bazı şeyler koparacağı ve mahallî bazı işler yapabileceği düşünülse bile, bu hareket doğru olabilir mi? Şüphesiz olamaz. Çünkü ilhamını dünün zihniyetinden almışve dünün zihniyetiyle desteklenmiş olan böyle bir hareket, evvela yurdun sonra da bölgenin zararınadır.

Görüşümüze göre, milletvekili ancak yurt çapında faideli olabilecek işlerin düşünülmesinde düşünceden tatbikat sahasına çıkarılmasında ve başarılmasında yararlı ve verimli olması gereken insandır. Yoksa, mesela İçel milletvekili olan bir zatın, içel için mutlaka bir şey yapmasını istemek eskiliğin, diktatörlüğün, imtiyaz ve sınıfın devamını istemekten başka bir şey değildir.

İtiraf edelim ki, bu gün için böyle düşünenleri mazur görmek lâzımdır. Çünki, zihniyetleri ne kadar köhne ve sakat olursa olsunlar, bir hamlede söküp atmak mümkün değildir.

Bu devrede milletvekili olacak olan İçel milletvekilleri, kadıncık santralı düşüncesini tahakkuk ettirebilirlerse, bu muvaffakiyetin manasını İçel için bir şey yapmış olmalarında değil Türkiye çapında bir iş başarmış olmalarında aramak lâzımdır. Eğer, yurdun ve milletin menfaati bir çok işlerin bu santraldan evvel yaptırılmasını gerektiriyorsa; illâ bu santral yapılacaktır diye ayak diriyen milletvekilini, hem de bir içelli olarak alkışlamak değil ıslıklamak lâzımdır.

Durumu daha vazıh olarak izah edebilmek için, matbuatımızı günlerce işgal eden Mersin ve Samsun limanları meselesini de örnek olarak gösterebiliriz. Hatırlardadır ki, münakaşaların şiddet peyda ettiği devrede hiç bir içelli, mahallî düşünmüş ve isteğin sınırlarını aşamamışlardır. Bir çok kimseler de, bu işi Samsun milletvekillerinin nüfuz ve kudretine hamletmişlerdir. Hakikaten, böyle bir nüfuz ve kudret mevzubahisse ve millî menfaatlara hakim olmuşsa, bu hal, kelime ve cümlelerle isimlendirilemiyecek kadar acı bir şeydir ve buna rağmen Samsunlular bu milletvekillerini alkışlamışlarsa ve bugün tekrar milletvekili seçeceklerse bu da aynı derecede acıdır.

(Devamı üçüncüde)

Orijinal bir beyanname

İçelde müstakil olarak, milletvekili adaylığını koyan gazetemiz yazı ailesinden Sayın Mercan'ın seçim beyannâmesini, kendi arzuları üzerine memnuniyetle yayınlıyoruz.

Kıymetli arkadaşlarımızı, bu isabetli kararından dolayı tebrik eder başarılar dileriz.

Sayın İçelliler!. Ben, meşhur Plevne kahramanı Gazi Osman Paşanın aşçı başılarından Bolulu Hacı Hasan ağanın süt kardeşi Köse Mustafa'nın torununun torunuyum.

Yüksek tahsilim yoksa da, 19 yılda tamamlanmış mükemmel bir orta tahsilim vardır. Orta tahsili bitirdikten sonra, hocalarıma verdiğim söze sadık kalarak, yüksek tahsile devam etmedim. Ömrü hayatımda Türk milletinin refahından başka bir gaye güdmedim. Gerçi Avrupaya gitmedim, tek başıma hiç bir işe yetmedim ama, sizi temin ederim, hiç bir zaman ümidimi kaybetmedim.

Boyum posum, kelle kulağım yerindedir. Güzel olduğumu söyliyemem, fakat çirkinde sayılmam. Dostlarım antipatik olmadığımdan, hatta senpatik sayılacağımda müttefiktirler.

Halen muhasip geçinirim ama bakmayın!. Nedendir?. Diye sormayın!. Hala bulmak için kafanızı boş yere yormayın!. Yalnız antr parantez (Dikkat edin Fransızca da biliyorum) söyleyim: dört dernekte müteşebbis, kurucu, üye, aza genel sekreter, umumi Kâtip, Başkan, reis; bir teşekkülde muhasip; bir teşkilâtta sayman; diğer birinde de denetçi yani mürakip bulunuyorum.Sicilde «Mercan» ım. Berdan'da çuvaldızım. Fakat aslın da bunların hiç biri değilim. Gazetecilik, yazarlık, müsahhihlik, müvezzilikse ikinci plânda gelir. Netice olarak bir alay adım, sekiz yerde geçer sekiz kartvizitim, üç

Devamı sahife 4 de

23 Nisan

Sevr de paçavra oldu Türk gücünün yanında
Bin dokuzyüz yirminin yirmi üç Nisanında.
Damarlarda Türk kanı, kalpte yurt aşkı varken,
O ilâhi al bayrak melûl melûl bakarken..
Düşmanın her bakışı ciğerleri oyarken,
Padişah esvabının sırmasını sayarken...
Vatan aşkıyle gözler doluyken buğu buğu
Görülmüş mü ırkımın boyun büküp sustuğu?

Samsun ufuklarında bir azamet parladı
Ümitsize can verdi Mustafa Kemal adı!
Esaret zincirini bir çırpıda kırarak
Öz sahibine koştu o şerefli al bayrak
Bükülmez pazusuyla dağıttı bütün sisi
Bin dokuz yüz yirminin Büyük Millet Meclisi!
Şehit doldu topraklar, oluk gibi aktı kan
Egemenlik halkındır demek için bu vatan.

Ey kanıyla bu yurdun namusunu yuğuran
Toprak altında kalbi vatan aşkıyla vuran!
Tunç bilekli ellerde yücelecek ay-yıldız
Mukaddes emaneti mutlâk koruyacağız!
Vatan gelinliğini kumızı-beyaz biçtik,
Atamızın önünde biz andiçtik, andiçtik.
Türk gücünü tanıdı yabancı gözler bir bir
Yirmi üç nisan bizim birlik zaferimizdir.

Sınırı süngümüzle çizen tek devlet biziz.
Tarihi kanımızla yazan tek millet biziz.
Yurdumuza göz dikse yabancılar vız gelir,
Türk göklerinde ancak Türk bayrağı yükselir.

Ahmet Ferit Yazıcı

İhtiyarlamışız da haberimiz yokmuş

Bir psikoloğ ekibi tarafından Kembriç üniversitesinde yapılan araştırmaların sonucunda, ihtiyarlığın 30 yaşında başladığı anlaşılmış!.

30 unu aşalı yıllar olduğu halde, gençlik ve olgunluk taslıyanların kulakları çınlasın:

Eller Milletvekili, ben dava vekiliyem;
Boyum posum yerinde,
hem kanlıyem canlıyem
Girerim mahkemeye belimi
büke "Eğe„
Özüm, yurdum bellidir, ben
Yanlıyem Şanlıyem.

Hakikatler Âleminden
PIRILTILAR

9

Çifte tabancalı Krowley ve elektrikle idam

II

Sing Sing hapishanesindeki bu çıplak idam odasını asla unutamıyacağım Evvelce bu odada elektrik sandalyesinden başka bir şey olmadığını zannederdim. Mahkûmun idam edileceği koltuğun karşısında sıra halinde, takriben elli sandalye daha vardı. Fakat onların tabii görünüşü, kenarlarından meşum kayışları sarkan ölüm sandalyesinin korkunçluğunu arttırmaya yarıyordu. Dünyada hiç bir sessizlik, resmî müşahitler yerlerine oturduktan sonra ve mahkûmun kısa koridordan muhafızların refakatinde yavaş adımlarla ölümüne doğru ilerlemesinden evvelki, birkaç saniyelik korkunç sükût ile kıyas edilemez. Bu hâdisenin korkunçluğu beni o kadar sıktı ki, büyük bir azap duydum. Bu bana ölümün yavaş, fakat kat'i, emin bir yürüyüşü gibi geldi.

Francis Crowley refakatinde bir papaz ve üniformalı muhafızlar olduğu halde ölüm odasına girdi ve perişan adımlarla ölüm sandalyesine doğru ilerledi. Garip bir cesaretle sandalyeyi umursamaz görünüyordu. Hayatlarında kritik anlar geçiren bir çok insanlar gördüm; fakat bu mahkûm kadar nefsine hâkim birisini gördüğümü hiç hatırlamıyorum. Bir elini muhafızlardan birine sallıyarak: "Hey, Sarge„ diye bağırdı.

Sonra yavaşça ve yardıma ihtiyaç hissetmeden ölüm sandalyesine oturdu. İşlerinin ehli olan muhafızlar kayışları bağlamak ve acayip başlığı yerine yerleştirmek için harekete geçtiler. Crowley sükûnetle:

— Hapishane müdürüne lütfukârlığından dolayı teşekkür edin ve anneme sevgilerimi götürün, dedi

Bunu müteakip ebediyetin beşiğinde olan bu mahkûm eliyle sağ bacağını göstererek kendi idamını bir an durdurdu ve:

— Bu kayış kâfi derecede sıkı değil. Onu iyice sıkınız, diye rica etti.

Bu üzücü bir an oldu Bu hareket programı altüst etmişti Muhafızlar kayışı tetkik ederken, mahkûmun bir anlık memnuniyet hissettiğini farketmiştim Bu bileden rahatı kaçan memurlar, onu bu dünyadan uzaklaştıracak olan kola basılması için hemen işaret verdiler.

Elektrik kudreti, bağlı vücudun bütün hücrelerine nüfuz edince, vücut serbestiye kavuşmak istiyen çılgın bir canavar gibi, çatırdayan kayışlara doğru fırladı. Bu öldürücü hamlenin üzerimize bıraktığı tesirden kendimizi kurtarmak için hepimiz sandalyelerimizi sıkı sıkı tuttuk. Mahkûmun vücuduna ceryan sevkedildikçe tekrar tekrar vücudu bize doğru fırlıyordu ve her defasında yerimizde ürpermeler geçiriyorduk. Buna mani olmak elimizde değildi. Bize hiç acı çekmiyeceğini, elektriğin onu hemen öldüreceğini söylemişlerdi ve biz de bunu istemiştik Halbuki onu sonsuz bir acı içinde kıvrandığını görüyorduk Şiddetli cereyana karşı kudretinin her zerresiyle mücadele eder gibi idi Eğer bu gördüklerimize bir kâbus diyebilirsek, vücudundan adeta akan terlerle son haddini bulmuştu.

Nihayet korkunç hakikatla yüzyüze geldim; ve o zaman gazetecilerin, haklı olarak, "Sandalyede yanma„ diye vasıflandırdıkları bu müthiş sahneyi görmek istememelerinin sebebini anladım. Filhakika bu anda bir insanın canlı canlı yanmasına şahit olmuştum Bu ölüm sandalyesi bir çeşit elektrik fırını idi. Mahkûmun vücudunun üsaresi gözlerimizin önünde sızıyor, ona son anında giymesi için verilen elbiseleri ıslatıyordu.

Bu işin en sıkıcı ve insanın güçlükle tahammül edebileceği safhası etrafa yayılan koku idi. Bu kokuyu ancak ateşe atılan bir domuzun çıkardığı keskin koku ile mukayese edebiliriz Bütün odayı ve daha sonra öğrendiğimiz gibi odanın etrafındaki koridorları bu fena koku kaplamıştı.

Nihayet Francis Crowley hakkında idam hükmünün infaz edildiği bildirildi. Ölüm odasına girişimizden ancak beş dakika kadar bir zaman geçmişti. Halbuki geçen dakikalar bize bir saat gibi uzun gelmişti. Ebediyet karşısında zaman adeta durmuştu.

Crowley hastahane otomobiline nakledilirken, kısmen örtülmüş olan cesede şöyle bir baktım Şişmiş ve büyümüş vücudunun canlı bir kızıllık taşıdığını gördüm. Güneşte müthiş bir şekilde yanan bir insanı andırıyordu.

İktisadi vaziyete bir bakış

H. Üçok

İngiltere geçen sene içinde sterlin kıymetini düşürme ameliyesile iktisadi bünyesini felçten kurtarmış ve muhtelif memleketlere artan ihracatı ile vaziyetini ıslah eylemiştir. Paramız üzerinde yüzde otuz raddelerinde tecelli eden bu düşüş o zamandanberi ihracatımızı bir hayli sarsmış, elin de 948 ve daha evvelki seneler mahsulü bulunan müstahsil, tüccarla beraber, ihracat işlerimizde bir türlü zaif olmayan bir durgunluk da yaratmıştır. Buna mukabil, o zamandan bu güne kadar çeşitli ithal eşyası üzerinde bir pahalılık ve gittikçe artan bir fiat düşüklüğü göze çarpmaktadır ki bu ucuzluk artık bütçelerimiz üzerinde de tesirini hissettirmege başlamıştır. Sterlin kıymetinin düşüşü sıralarında bu düşüşe muvazi olarak paramızın kıymetinin de düşürülecegi şayiaları çok dolaşmış ise de Günaltay hükûmeti milletin umumi menfaatlarını mahdut bir ihracatçı zümre menfaatları üstünde tutmakla isabetli kararında sebat etmiş ve paramızın kıymetini düşürmemekle bu günkü nisbi hayat ucuzlaması üzerinde müessir olmuştur.

Netice itibarile bu güne kadar geçen vaziyeti şöyle hülâsa edebiliriz: Müstahsil ve ihracatçı tüccarlara tahmil olunan fedakârlık mukabili, ithalatçı iç piyasa bollaşmış ve ucuzluk baş göstermiştir. Fakat mesele bu kadarla hal edilmiş görülmemektedir: Önümüzdeki istihsal mevsimine epeyi bir zaman olmakla beraber bu gün her bölgede bilhassa tüccar elinde çeşitli ihraç maddeleri beklemekte ve her gün düşen dış piyasalar karşısında esasen zarar eden bu mallar ihraç edildigi taktirde yıkıcı bir vaziyet doğurabilir mahiyettedir: diger taraftan içinde bulunduğumuz bu mevsim ihracatçıların kesin netice almaları mecburi bir mevsimdir. Bir kısım malların muhafazası güç olmakla beraber, gelecek istihsal mevsimi için yapılan müsait tahminler ve bilhassa düşüşe mütemayil fiatlar, mali durumu sıkışık firmaların bankalardan gelecek haklı tasfiye talepleri karşısında, mallarını zararla da olsa satmamaları düşünülemez.

Bir müddettenberi ithal taleplerine döviz tahsislerinin büyük gecikmelerle yapılması ihracat rejimimizdeki durgunluk dolayısile disponibilite noksanlığından ileri geldiği bir hakikattir. Hatta hükûmet son zamanlarda muhtelif memleketlerle olan anlaşma neticesi tiraj haklarından istifade ederek

Devamı sahife 3 de

Dedenin Köşesi

A. İ. den

Lö Bon yukarda sözü geçen kitabın bir yerinde maddi alemimizde bulunan anasırın katılığından; bu katılığın, o unsurda bulunan atomlardaki kudret zerelerinin pek büyük bir sür'atle devir ve ihtizazından neşit ettiğini kaydederek; «500» metre uzunluğunda ve «5« santimetre kutrunda bir demir boru ile amudi olarak su akıtmak suretiyle bir tecrübe yapıldığını, borunun alt ucundan büyük bir sür'atle çıkan suda büyük bir sertlik husule geldiğini ve bu suya kılıcla vurulduğu zaman,kılıcın suyu kesmeyip adeta bir çelik sütuna vurulmuş gibi geri gittiğini izahla; «şayet bu su daha uzun bir boruyla akıtılmak suretiyle tecrübe tekrar edilse bir mermi bile bunu delemiyecektir» diyor.

Tabiat ve fizik bilgilerine meraklı gençlerimiz için çok istifadeli olacağında şüphe olmayan bu eserin dilimize çevrildiğini sanmıyorum. Esefle not edeyim ki; bazı meçhul ecnebi yazarların «Afrodit» «DonJuan» gibi ahlâkı milliyemizi fesada sürükleyen eserler (!) kupkuru bir kazanç hırsıyla dilimize tercüme edilmekte, vitrinlere doldurulmakta ve süzüm temini maksadiyle akla hayale gelmiyecek çarelere baş vurmaktadır. Bu arada Millî Eğitim Bakanlığının klasik tercümeleri ve bunlara karşı her gün biraz daha artan rağbeti de işaretlemek yerinde olur.

Gürtav lö Bon'un Tarih felsefe, seyahat ve tecrübe üzerinde, fenni araştırmalara dair bir çok eserleri vardır. Bunların dilimize çevrilmesi, münevverlerimiz için çok faideli olacaktır.

Papaz Mesliye'nin «akliselim» isimli eserini dilimize çevirmek suretiyle ehli islâm indinde fena bir şöhret bırakarak ölen Dr. Abdullah Cevdet'in, Güstav lö Bon'dan tercüme ettiği «Cumhurun psikolojisi» isimli eserini okumuştum. Bu eseri; halkın fıtrî zihniyetini olerim bir şekilde tahlil eden cidden okunmağa değer kıymetli bir eserdir.

Ey sevgili okuyucum!. Mahut Buhner'in «madde ve kuvvet« isimli eserinin şurasında burasında yazılığı bir kaç satırını sana kısaca nakledeceğim. Bunun için senden birazsabur ve tahammül göstermeni rica edeceğim. Bunları akıl terazinde tart ve bu şaşkın adama sen de benimle beraber insanlık namına acı. Bu şaşkın eserinin bir yerinde: İmanla ilim başka başka memleketlerdir. hudutları ilmin menfaatına değişmektedir. Yüz sene evvel imanın tasarrufunda olan yerler, bugün ilim tarafından zaptedilmiştir. İlerde daha da genişliyecektir, diyor. Diğer bir yerinde de; uzun bir zaman itikat ettik artık yetişir, nihayet biz bilmek isteriz

(Devam edecek)

Tarihî Tarsus Âbideleri

ULUCAMİ

(Cami i Nur — Cami i Kebir)

Karamüftüoğlu A. Hidayet Beyce

Üçüncü Haçlı seferinde; ötede, beride dağınık bir surette yaşıyan Ermeniler, ilerde kendilerine yardımı olur düşüncesiyle, Haçlılar tarafından toplanmış ve 1197 tarihinde, Tarsusta bir Ermeni hükûmeti kurulmuştu. Bu hükûmet Müslümanların sürekli taarruzlarına uğramakla beraber 165 yıl kadar payidar olabilmiştir.

Müezzin mahfeli

Mısırda hüküm süren Kölemenler, Klavun sülâlesinden «Elmelikül Mansur Hacı» nın oğlu Mehmedi, henüz 14 yaşında iken «II. Mehmet Elmelikül Mansur» ünvaniyle tahta çıkardıkları zaman, naibliğe «Emir Kuştemirül Mansurî» getirilmişti. 1362 tarihinde naibin emriyle hareket eden ve Şam valisi «Beytemürül Harza

Mihrab

mi» nin kumandasında bulunan ordu Tarsus, Adana ve Misis'i zaptederek bu Ermeni saltanatına son vermiş ve buralarının tekrar müslümanlara geçmesini sağlamıştır.

Ermeni hâkimiyeti zamanında, bu hâkimiyetin hudutları içerisinde kalan islâm eserleri tamamen tahrip edilmiş olduğundan, bugünkü Ulucami'nin yerinde bulunan ve «Sent Piyer» adı verilen kilise tadil edilerek camiye çevrilmiş ve şimdiki minare yapılmıştır. Bu minarenin kapısı üzerinde bulunan ve 764 H. (1362 M) tarihini taşıyan yazıda "Naibisaltanat Aksongurul Nasırî) adı geçmektedir ki, bu zat fetihten sonra Mısır hükûmeti adına Tarsusta bulunan zattır. Elimize geçen bir risalede o zaman bu camiye "Mescidil Nûr„ adı verildiği kayıtlıdır.

Mimber kapısı

Minare üzerinde bulunan tarihten 217 yıl sonra III. Sultan Murat devrinde, Ramazanoğullarından ikinci İbrahim Bey; caminin pek harap bir vaziyette olduğunu gözönünde bulundurarak, eski kilise binasını yıktırmış ve camiyi şimdiki şeklile yeniden in-

Devamı sahife 4 de

Caminin içinden bir görünüşü

İktisadi vaziyete bir bakış

Baştarafı sahife 2 de

döviz tahsis etmektedir ki nihayet bu şekilde, plafon seviyesini bulduğu anda bilmecburiye duracaktır. Asıl dava ihracatımıza müsbet ve emin bir kanal açmaktır. İhracata yeni bir hız vermek ve elde kalan yüksek maliyetli mallarımızı satabilmek, kanaatımızca paramızda yapılması zaruri görünen muvakkat bir devalüasyon ile kabildir. Önümüzdeki seçim sonunda teşekkül edecek yeni hükûmetin ele alacağı mühim ve müstacel konulardan birinin de bu dava olmasını temenni edelim.

Yeni ihracat mevsiminin önümüzdeki Ekim ayında başlıyacağını nazarı itibara alarak bu tarihe kadar muteber olmak üzere muvakkat bir devalüasyon suretile paramız dış serbest piyasalardaki rayice göre ayarlandığı taktirde bilumum stokların elden çıkarılması imkânları sağlanabileceği gibi döviz sıkıntısı da ortadan kalkmış olacaktır. Yalnız hatıra şu sual geliyor: İthal rejimimiz bu vaziyetten müteessir olmayacak mıdır, ithal mallarında yeniden bir artış olmaz mı? Bu cihetî pek varit görmüyoruz; çünkü devalüasyon kısa vadeli olacaktır, piyasada mevcut stoklarda bu müddet içinde tamamen sarfedilemiyeceği cihetle, bazı münferid ve cüz'i artışlar müstesna, hissedilir pahalılık bahis konusu olamaz. Esasen, ithalâtçı firmalar bu devre içinde teenni ile hareket etmek mecburiyetindedirler. İkinci bir noktada devalüasyon devam ettiği müddet içinde hükûmetin elinde, mukabili yüksek fiattan ödenmiş, bir döviz disponibilitesi kalmak ihtimalidirki, bu taktirde Ekim ayında da ve daha sonrada yani disponibilite tamamen tükeninceye kadar ithalat rejimine aynı kur üzerinden döviz tahsis suretile müşkilat bertaraf edilmiş olur. İthalatçıların bu yüzden duçar olmaları melhuz cüz'i zararlar, ihracatçıların bu güne kadar katlandıkları ağır yükün tahfifi mahiyetinde olacağı cihetle münasebeli bir müsavat teessüs etmiş olacaktır.

H Üçok

Doğru olabilir mi?

(Baştarafı Birincide)

Netice olarak demek istiyoruz ki, milletvekili adayları, kendilerini belediye başkanı veya vali sanarak; kuru, manasız, mantıksız vaadlarla halkı aldatmamalı; Halk; milletvekilinin kendi işlerini görecek, köyünün yolunu yaptıracak bir selâhiyetli olmadığını anlamalı, bele gazeteci arkadaşlar bu fikre kat'iyyen hizmet etmemeli, aksine olarak teşhir etmelidirler.

Vatandaşlar! Oyunuzu vereceğiniz adayın, seçim bölgesinin sınırını aşabilecek bir olgunluğa sahip olduğunu sanmıyorsanız, memlekete fenalık yaptığınızı bilmelisiniz.

BERDAN

Ziraatta İnkilâp

Vicdanî

Devletleri inkiraza götüren; ihtilâlleri, isyanları, rejimleri ideolojileri, diktatörlükleri ve inkilâpları meydana getiren sebepleri araştırdım.

Dalkavukluk, müsailik, aşağılık, basitlik gibi iğrençliklerin nasıl vücuda geldiğini inceledim.

Tarih kayıtlarına nazaran, devlet adamı olmuş kimselerin ruhiyatını tetkik ettim.

Çin'in 500.000.000 nufusa nasıl malik olduğunu araştırdım.

Osmanlı imparatorluğunun yükselme devrindeki timar, zeamet, has usullerini inceledim.

Bütün bu tetkiklerim sonucunda gördüm ve anladımki; Devlet sandalyeleri namuslu, münevver fikirli ve iktidar sahibi zevat tarafından işgal edildiği müddetçe, devlet yükselmektedir. Aksine olarak küçük ruhlu, müfsit, dessas ve entisakacılar eline geçen devlet sandalyeleri, devletin inkirazını evvelâ hazırlamakta sonrada önüne geçilmez bir emrivaki haline getirmektedirler.

İdaresi tufeyli adı verilen bir takım haşerat gibi, başkalarının sırtından geçinen bir zümrenin eline geçmiş olan devletler, gerek idare ve gerekse devlet bakımından tahribata uğramaktadırlar.

Fransız su mühendislerinden Belgrand'ın dünya suları hakkında yazdığı bir eserini Üniversite kütüphanesinde okumuştum. Bu kitapta nasıl bir istihsal devleti olduğu, zirai istihsaller için nasıl bayramlar tertip edildiği. Tonkiyao civarında derinliği bin metreyi geçen 10,000 arteziyen kuyusunun nasıl açıldığı ve neler temin ettiği izah edilmektedir. Eski devirlerde Çin sanayiinin bütün dünya sanayiinden üstün olduğu ve fakat hangi şartlar altında bu sanayiin bu günkü hale düştüğü malûmdur. Hazreti Muhammet "Ûtlûbûlilme ve levkâne bissîn= ilim Çinde de olsa öğreniniz„ diye buyurmuşlardır. Bu Çinin Muhammed'in dikkâtini çektiğini gösterir.

Ford: "dünyada fenni esas üzerine teşkilâtın fıkdanından dolayı, amelemiz, böylece kendi payına düşen ceremeyi sineye çeker. Tüfeylilerden kurtulmak ve israftan azade kalarak çalışmayı öğrendiğimiz gün maişetimizi kazanmak düşüncesi gailerimizin en cüzi kısmını teşkil edecektir. Bir çok mesai ve faaliyetler vardırki, şimdi müsmir değildirler. Bunun sebebi kısmen sanayi teşkilâtının kusurlu olması, kısmende ara yerde tüfeylilerin bulunmasıdır "demektedir. Görülüyor ki, dünyanın en büyük sanayi adamı da tüfeylilerden şikâyetçidir.

(Devamı var)

Orijinal bir beyanname

(Baştarafı Birincide)

masam ve dağlar kadar tasam halen mevcuttur.

Elimin kalem tutar olduğunu, dil bilgimi şimdiye kadar anlamış olmalısınız. Hitabet kabiliyetimin olmadığı söylenir. Çünki şimdeye kadar umumi yerlerde konuştuğumu kimse duymamıştır.

Sonra düşünün ki:.

Henüz pek genç sayılmazsada 30 yaşım.tam 165 liradır maaşım. aldırmayın, kuru fasulye olsada aşım fakat inanın çatık kaşım ve bugüne kadar eğilmedi başım.

Bütün bunlar yetişmiyorsa daha sayayım; Sami Paşazade Sezai'nin babasıyle adaşım. Dünyada bütün benim gibi düşünenlere yoldaşım. Şüpheniz olmasın, eğer ölürsem, ortada kalmıyacaktır naaşım.

Peki sorarım size? Bir vatandaşınız gelince dize; istemezsiniz artsın maaşı, çeşitlensin tek tabak olan aşı, açılsın çatık kaşı, dinsin artık gözlerinin yaşı, ve sonun da tantanayla kalkırılsın, kefens'z kalan naaşı?. Ünut nayın hemşerilerim!. Size bütün maziyetlerimi saymak isterim. Kerli, ferli, biraz da gübekliyim. Hatta neden saklamalı, bir nebze veli ve fakat daha ziyade deliyim. Kamburuma bakmayın, billahi yürekliyim. Dahası var; henüz bekârım ve sigaramı kibritle yakarım. Daha sayalım mı? Bilmem!. Pekim, yekim, tekim, çekim

Milletvekili olmak isteyişimin sebebi; evvelâ iş güç, sonra da üç beş kuruş sahibi olabilmektir.

Bu arada; eğer elimden gelirse, şansım yardım ederse, işler yolunda giderse, fırsat bulabilirsem, aklımın erdiği, gücümün yettiği kadar; dertlerinize deva, yaralarınıza merhem, ekmeğimize katık olmaya çalışacak; gerekirse sıhhat saadet ve başarılarınız için dua edeceğim.

İstikbalde her şeyin düzeleceği; yolsuzluk, haksızlık, idaresizlik, adaletsizlik ve ahlâksızlıktan eser kalmıyacağı su götürmez bir hakikattir. Bu büyük gayenin tahakkuku yolunda, karada, havada, yerde gökte; denizde, sayenizde, her yerde ve her zaman çalışacağımdan emin olabilirsiniz.

En son olarak, bir vaadda daha bulunayım ama, kimse duymasın. Onun için kulağınıza fısıldamam lâzım. Şu belediye denilen huzursuzluk kaynağını da ortadan kaldıracağım. O zaman şehrimiz sizin olacak, üç beş tane belediyeci geçinenin değil!. Su beleş, hava beleş, levha parasız, yol ücretsiz. Oh!. Me alâ memleket.

Şu halde pek çok sayın hemşerilerim, düşünecek tarafı kalmadı. 14 Mayıs 1950 pazar günü, seçim kâğıdına ilk isim olarak «Mercan» yazacak ve bu suretle davayı kökünden halletmiş olacaksınız.

Pek muhterem seçmenlerim!. Sizleri saygıyla selâmlarım.

Tarihî Tarsus Âbideleri

Baştarafı sah fe 3 de

şa ettirmiştir. Bu suretle cami, bugün gördüğümüz mihrab, minber, müezzin mahfeli ve sair tezyinatile tamamlanmış; avlu, kubbeli kısımlar ve dış kapı camiye eklenmiştir. Dış kapı üzerinde bulunan bir takım işaretler ve cami tezyinatı Süleymaniye camiini andırır.

Minber kapısı üzerinde "Ammere Hazıbül Cami-i Şerif İbrahim ibni Pirî ibni Halil ibni İbrahim ibni Davud ibni Ramazan ve 987 H" (1579 M.) kuydı vardır

Bugünkü cami tamamen Türk tarzı mimarisinde olup, caminin bütün direkleri ve mermer kısımları, ziyaret dağında bulunan mermer ocaklarından getirilen mermerlerle yapılmıştır.

Bilindiği gibi Mimar Sinan 1588 de vefat etmiştir. Yani caminin yeniden inşası sıralarında (1579 da) sağdı. Ancak bu inşa işinde Sinan'ın eli olduğuna dair herhangi bir kayda rastlıyamadım. Fakat caminin Süleymaniye camiini andırması bakımından, planının bizzat Mimar Sinan veya şakirtlerinden biri tarafından yapılmış olması kuvvetle muhtemeldir.

Bugün caminin batısında ve hemen hemen bitişiğinde bulunan ve halk arasında "Kırkkaşık„ namile yadolunan bina da Ramazanoğullarına ait bir "imarethane„ dir: Büyük İstanbul camilerinin etrafında bulunan imarethanelerde olduğu gibi, bu imarethanede de fakir halka sabah ve akşam yemek verilir ve burada karnını doyuran halk, caminin minare tarafında bulunan kapısından (şimdi bu kapı kabanmıştır ve yeri bellidir) ibadete girerlerdi. O zaman caminin çok kalabalık bir cemaatle hergün dolup taşması, Cami i Kebir — Ulu cami isimlerile yadedilmesine sebep olmuştur. Vakıflar idaresindeki asıl kayıt "Cami i Nur„ şeklindedir ve caminin güneyinde bulunan mahalle Cami-i Nur mahallesi adıyla bu camiye bağlıdır. (Sonu gelecek sayıda)

— Şehir içme su şebekeleri için (60) tan (500) mm. ye kadar her çaptaki boruya kolayca bağlanabilir. 7 atmosfere mütehammil, bütün parçaları asfaltlanmış, şimdiye kadar olan lara her bakımdan üstün kalite ve evsafta olan KOLYE-PRİZ lerimizi toptan ve perakende olarak rekabet kabul etmez bir fiatle ancak müessesemizden teminedebilirsiniz.

Belediyelerimiz; yalnız bu tip kolye prizlerin kullanılması ile şehir su şebekesinin emniyetini sağlıyabilirler.No. (2

İ L Â N

Ortaokul ve Lise öğrencilerinin dikkatine

Ortaokul ve Lise öğrencilerini önümüzdeki imtihanlara hazırlamak maksadiyle, hususî olarak Cebir geometri dersleri verilmeye başlanmıştır.

İsteklilerin"Petrolofis acentası Mahmut Yarman„ adresine müracaat etmeleri ilân olunur.

Telefon: 104

BERDAN

Cuma günleri çıkar, Haftalık, Müstakil Gazete

Sahibi
SAMİ DURAL

Yazı İşlerini fiilen idare eden
VEYİS EKENER

İdare yeri: Şadırvanlı Han
Hususî daire — TARSUS

Yıllığı : 5 Lira

6 aylığı : 3 Lira

Sayısı 10 Kuruş

Resmi ilânların satırı 30 kuruş
Hususî ilânlar pazarlığa tabidir.

Basıldığı yer :
GÜLEK Basımevi — Tarsus

T. C. Ziraat Bankası

Vadesiz tasarruf hesapları
1950 yılı ikramiyeleri
İstanbul ve Ankara'da

8 EV,

Ayrıca

200,000 Liralık

Para ikramiyeleri.

Ev kazanan isterse bedelini alabilir.

Acele 150 Liralık bir hesap açtırınız.

Her 150 lira için ayrı bir kur'a Numarası verilecektir

ÇEKİLİŞ TARİHLERİ:

10 Mart, 15 Mayıs çekilişlerinde yalnız para ikramiyeleri;
30 Haziran, 31 Temmuz, 29 Ağustos, 30 Eylûl, 28 Ekim, 30 Aralık çekilişlerinde ise, bazılarında ikişer ev olmak üzere hem ev hem para ikramiyeleri vardır.

İkramiye giriş şartlarını Bankalarımızdan öğreniniz.

DOKTOR
Hüsnü Erdem
Belediye civarı — No. 24

CASE MARKA BİÇERDÖVERLER VE LASTİK TEKERLEKLİ TRAKTÖR ARABALARI

Marşal planına göre satışa arzedilmiştir. Almak istiyenlerin: *Tarsusta Kürklü Tecimevine müracaatları ilân olunur.*

28 NİSAN 1950 CUMA

Berdan

Milliyetçi, Siyasi, Müstakil, Halk Gazetesi

Yıl : 1
Sayı : 42
10 kuruş

Neşredilmeyen yazılar geri verilmez.

Yüzdelerin manası

Milletvekilleri seçimi kanununun 35 inci maddesinin «Siyasî partilerin genel merkezlerindeki yetkili organları bu partilerin seçim teşkilâtı bulunan seçim çevreleri için o çevrenin seçilebileceği milletvekili adedini geçmemek üzere aday gösterebilirler.» Kaydından faydalanarak; C.H.P. adaylarının %30 unu, D.P. de %20 sini merkezden göstermeye karar vermiş ve her seçim çevresinde bulunan parti teşkilâtları bu karar gereğince parti adaylarının %70 veya %80 mi tesbit etmişlerdi.

Partilerin merkez teşkilâtları tarafından gösterilen adaylarla, milletvekilleri seçimi esaslı bir safhaya girmiş ve hummalı bir faaliyet başlamış bulunmaktadır.

Biz bu yazımızda 15000 ü mütecaviz milletvekili adayı ve partililer arasında başlamış bulunan seçim mu'adelesini bir tarafa bırakarak, aday tesbiti meselesi üzerinde kısaca duracak ve görüşümüzü açıklıyacağız.

Yukarıya aldığımız 35 inci maddenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere kanunun «partilerin genel merkezlerindeki yetkili organları» diye isimlendirdiği, parti genel idare kurulları istedikleri taktirde, seçim çevresinin seçebileceği bütün adayları doğrudan doğruya göstermek selâhiyetini haizdirler

Kanun bu maddesiyle; partilerin genel merkezlerindeki yetkili organlara demokrasi rıhayışının ruhuna pek te uygun olduğunu sanmadığımız, pek geniş manada bir hak tanınmıştır. Fakat partiler bu hakkın temamından faydalanmamışlar ve bilindiği şekilde C.H.P. ve D.P. başka başka nisbetlerle bu hakkın mühim bir kısmını seçim bölgesinde bulunan teşkilâtlarına bırakmışlardır.

Görüşümüze göre, bu hal, kanunun tanıdığı hakkın tamamı kullanmaktan çok daha sakattır. Çünki; partilerin genel idare kurulları kendi seçim bölgesinde, her ne sebebten olursa olsun, milletvekilliği adaylığına seçilmemiş olan bir partiliyi dilediği şekilde ve yerde milletvekili adayı göstermek gibi, hak sızlık içinde bir hak elde etmiş olmaktadırlar. Seçim bölgesindeki parti teşkilâtındaki bir talip niçin aday seçilmez? Ya güvenilir bir partili değildir, ya bilgi ve görgüsüne itimat edilmez, ya diğer taliplere nazaran milletvekilliğine daha az layıktır. yahutta hatırlı, gönüllü, nüfuzlu sevilir bir adam değildir! şu halde, kendi seçim çevresinde, is-

BERDAN

(Devamı sahife 4 de)

İçel Milletvekili Adayları

İçel Milletvekili adaylarını, parti isimleri ve adayların soyadları esasına göre alfabetik sıraya uygun olarak yayımlıyoruz.

C. H. P. Adayları	D. P. Adayları	M. P. Adaylar	Müstakil Adayları
Süreyya Anamur	Halil Atalay	Necip Berkan	Sabri Dil
Veysel Arıkol	Hüseyin Fırat	İbrahim Demirsoy	Şefik Ergündüz
Mehmet Ali Arslan	Salih İnankur	Asım Gürsu	Faik Sağbilge
Sait Çiftçi	Refik Koraltan	Mehmet Kirazlı	Saliha Sinan
Şadi Eliyeşil	Aziz Köksal	Yusuf Tuğrul	Sinan Tekelioğlu
Ali Menteşoğlu	Celâl Ramazanoğlu	Emin Agâh Ünver	Ali Yetem
Şahap Yahşioğlu	Şahap Tol	Ali Kâmi Yeloğlu	Hasan Zeybek

SEÇİM GÜNÜ NE YAPACAĞINIZI BİLİYORMUSUNUZ?

Vatandaş!..

14 Mayıs. 1950 Pazar günü ne yapacağını biliyormusun?.

Eğer bilmiyorsan aşağıdaki satırları mutlaka ve dikkatle okumalısın!..

14. Mayıs. 1950 Pazar günü saat sekizle onyedi arasında, seçmen kartını yanına alarak mahalle veya köyünde seçim sandığının bulunduğu mahalle gideceksin Unutmaman lâzımdır ki, o gün saat onyediye kadar, umumi eğlence yerleri kapalı olacaktır. İçkili yerlede bilümum içkilerin satılması ve içilmesi yasaktır. Resmen müsaade almış olsan bile hiç bir şekil ve surette tabanca, bıçak ve emsali gibi silâhları taşıyamıyacaksın.

Sandık mahalline geldiğin zaman sırarı bekliyerek, sandık kurulu başkanına seçmen kartını verecek, Başkanın vereceği zarfı alacak, tenbihatına dikkat edecek ve gösterdiği kapalı yere girecekşin. Oy verme yerinde beyaz kâğıt bulabileceğin gibi, partilerin ve müstakil adayların oy puslasını bulacaksın. Burada dilediğin oy puslasını ya olduğu gibi, veya puslada bulunan beğenmediğin aday isimlerini silmek ve yerine dilediğin adayların isimlerini yazmak suretiyle yahutta orada bulunan boş kâğıda, yediyi geçmemek şartiyle oy vermek istediğin adayların isimlerini yazarak, aldığın zarfa koyacak ve zarfı kapadıktan sonra sandığa gelerek, zarfı elinle sandığa atacaksın.

Bundan sonra sandık başkanı,

Devamı sahife 4 de

En doğrusu

Muvafık gazetelere göre muhalefet diye bir şey kalmamış!. Zincirler çözülmüş, bağlar kopmuş; yıkıntılar çökküntüler, muhalefeti silip süpürmüş!

Muhalif gazetelere göre de aynı hal muvafıkların başına gelmiş.! İstifa etmişler, ayrılmışlar, ayılmış, bayılmışlar!

İşte kendi kendine gelin güvey olma buna derler. muhalifide, muvafıkıda uyduruyor ama asıl bir uydurış; bundan alâsı can sağlığı. Bize öyle geliyorki, yahut en doğrusu şudur ki; asıl çözülen, çöken, ayılan ve bayılan gazetecilerin muhayyilesidir. Pireyi deve yapan gazeteci muhayyilesi!.

Hakiki mücadele yalana, hileye, riyaya kaçmadan yapılan mücadeledir ve bunun böyle olduğunu herkesten önce gazetecilerimizin öğrenmesi gerektir.

Bu memlekette davul tozuna, minare gölgesine inananlar kalmadı artık.

ŞİİRDE ŞEKİL MESELESİ

YAZAN: Ahmet Ferit Yazıcı

Bu konu şairlerimizi uzun zaman tartışmaya götürdü ve türlü görüşlerin ortaya atılmasına sebep teşkil etti.

Bu gün, bu çeşitli fikirlerden bir özet çıkarmak ve net bir anlayışa varmak mümkündür.

Şekil deyince şiirin bütünlüğünü ayakta tutan dış nizamı anlıyoruz

Bu nizam ya vezinli ve kafiyelidir veya özgür koşuk (serbest nazım) dır.

Şekili, sanat eserinin konusu, muhtevası denen iç yapısı tayin eder. Şekilsizlik de bir şekil olduğuna göre, muhtevayı şekilden, şekili muhtevadan ayıramayız. Yani sanatçı bize güzel şekiller kursun yeter veya sanatçının ödevi bize güzel konular vermektir gibi düşünüşler üzerinde inceleme yapılırsa, elde bir yığın boya ve fırça, alçı ve yontma aletleri, tahta, rende, doğrama araçları ve

Devamı sahife 4 de

BENİM ŞANSIM

Yazan : VİCDANİ

İkiçabar!. Sahil!. Sabah!.

Eksersiz memur, hemen çoğu mahmur insanlar, denizin kamaştırıcı aksinde, sabah kahvelerini yudumluyorlar. Radyo ajans haberlerini veriyor.

Güzel bir manzara ve şahane bir başlangıç diyeceksiniz!. Ne gezer!. Hava sıkıntılı. Belki de bana öyle geliyor!..

Safiye'nin o billur gibi parlak, duru sesi. Ankara radyosunun «Plâklarla şarkılar» programına : «Hayali çıkmıyor bir dem gönülden» şarkısıyle başlamış.

Düşünüyorum; eğer dinleyicilerden biri; sipikerin, «Şimdi plâklarla şarkılar programına başlıyoruz» sözüyle ilk şarkıyı şansına tutmuşsa ve bu dinleyici bir aşıksa, ne güzel bir tesadüf, diyorum.

Bekliyorum; benim şansıma ne çıkacak diye?. Sabırsızlanıyorum; üç rakamının pek uğurlu sayılmayan seyrine hangi şarkı ayak uyduracak diye?.

Nihayet, işte yine Safiye okuyor. Güzel bir ses. Fakat o kadar. Evet, yalnız güzel bir ses. Ne yazık, bu ses birazda kadın sesi olabilseydi!..

Hayret ama!. Böylesine de hiç rastlanamıştım. Çünki Safiye şarkının son parçasını okuyor. Karacaşar köçekçelerden «Yabandan geldim, yabandan» mısraı ile başlıyan köçekçenin son parçası : «Yine de kaynadı coştu a babam dağların taşı hey, hey!.»

Gözünü sevdiğimin şansı!. Mersinden ta Ankaraya hükmediyor, plâk neşriyatını idare eden adamı şaşırtıyor, Ankara radyosunun potlar serisine bir yenisini dapa ekletiyor!.

Bilmem sizde böyle yaparmı-

Devamı sah'fe 3 de

Hakikatler Âleminden
PIRILTILAR
Hortlayan Sevgili

10

(Dünyanın en garip hortlak hikâyesi 1810 yılında Fransada vukubulan ve Fransız edibi (Julien Bossuet-Julyen Bosüe) nin başından geçen ibret verici maceradır. Bosüe, Parisin en gözde diberlerinden olan matmazel Viktorin La Furkad'a aşık olmuş ve güzel kız'a evlenmek istemişti. Halbuki matmazel La Furkad, öyle Bosüe gibi züğürt ediplere gönül verip sürünmeğe tahammül edecek bir tıynette değildi. Onun için edibin yana yakıla aşkını ilân etmesine ahlayıp oflamasına kulak asmıyarak, zengin bir banker ve diplomat olan meşhur Rönel'e vardı.

Bu izdivaç maalesef çok isabetsiz bir iş oldu. Viktorin hiç mes'ut olmadı. Rönel karısını bedbaht ettiği yetmiyormuş gibi üstelik kadına o derece hakarette bulundu, ki kadın hastalanıp yatağa düştü ve evlendiğini takip eden yıl sonunda öldü.

Viktorin aslen Parisli değildi. Nâşını, doğduğu kasabaya götürüp oranın mezarlığına gömdüler. Sevgilisini bir türlü unutamamış olan Bosüe naaşla beraber mezarlığa kadar gitmiş hüngür, hüngür ağlayarak gönlünün mahbubesini ebedi istirahatgâhına kadar takip eylemişti. Basit ve mütevazı cenaze alayı çekilip gittikten sonra daha bir müddet mezarlıkta kalan şairin maksadı, mezarı açarak sevgilisinin bir tutam saçını kesmek ve ömrü boyunca hatıra olarak saklamaktı. Nitekim kasaba mezarcısını az bir ücretle kandırdı. Ağlayıp yalvararak kendisine acındırdı. Mezarcı, şaire bir müddet yardım edip işi hafiflettikten sonra kazmayı küreği orada bırakarak, kimse görmeden çekilip evine gitti. Yalnız başına kalan Bosüe, bir miktar daha kazıp tabutu meydana çıkardı. Mezara indi. Tabutun kapağını açtı ve tam sevgilisinin saçından bir tutam keseceği sırada bir de ne görsün?. Viktorinin gözleri apansızın açılıvermez mi?. Biçare şairin, mezarda yaktığı mum ışığında hissettiği dehşeti tasavvur etmek, pek kolay olmasa gerektir. Fakat aşk, her şeyden, hatta bizzat dehşetten de daha kuvvetlidir. Nitekim şairin kendini toplaması ve sevdiğinin ölmemiş olduğunu anlayarak derin bir sevince kapılması uzun sürmedi.

Viktorin'i üşütmemek için ihtimamla kefenlerine sardı. Kucağına alıp mezardan çıkardı. Doğruca kasabanın hanına götürdü. O gece orada kadıncağıza ihtimam etti. Ertesi sabahta erkenden elbise tedarik edip bir araba tutarak parise hereket ettiler.

Bosüe sevgilisine ne kadar candan ihtimam etmiş olmalı, ki Viktorin'in iyileşip kendine gelmesi bir iki haftalık iş oldu. O zamana kadar şaire pek soğuk davranmış olan Viktorin, kendisini bu derece seven bu genç ettiği haksızlığı artık anlamıştı. Zaten şaire varmayıp paraya tamah ederek bankerle evlenmiş olmaktan da o kadar ağzı yanmıştı, ki birdenbire kendinde bu fedakâr delikanlıya karşı müthiş bir aşk hissetti. Zaten değilmi ki Rönel artık onu ölmüş biliyordu, tekrar kocasına dönmekte mâna da yoktu Viktorin'in dirilme hadisesi gizli tutu'du. Kadına - Kaybettiği nüfus cüzdanı yerine - yeni bir isim altında bir cüzdan temin olundu. Ve Bosüe ile Victorin, beraberce amerikaya kaçtılar)

20 yıl sonra Bosüe sevgilisiyle birlikte, hasretini çektikleri memleketlerine gelmişlerdir. Tanınmıyacaklarını sanmakta ve kısa bir müddet sonra amerikaya dönmeyi düşünmektedirler. Fakat bir toplantıda Viktorin eski kocası Rönel'e tesedüf etmiş; Rönel şaşırmış, sersemlemiş ve karısını tanımıştır. Tahkikat neticesi hadisenin içyüzü öğrenilmiş, Rönel karısının eve dönmesini istemiştir.

(Şüphe yok ki hiç bir kanunda "ölüpte dirilen bir kadın, tekrar kocasına dönmeğe mecburdur." diye bir kayıt yoktur. Yeryüzünde eşi emsali bulunmayan bu vakada hâkimler heyeti, olsa olsa yalnız vicdanlarının sesini dinleyecek ve ona göre hüküm vereceklerdi. Öyle yaptılar. Bankerin kadın üstünde hiç bir hakkı olamıyacağını kat'iyetle tesbit ettikten sonra Viktorin'le banker arasındaki nikâhı feshettiler ve ölüme rağmen yaşıyan bir aşka, adaletin de ancak yardım edebileceğini böylece ispat etmiş oldular.)

HAFTA'dan kısaltılarak

BAĞ-I İREM

21 Nisan 1950 tanınmış şair ve filozof Muhammed İkbal'in ölümünün 12 inci yıl dönümü idi.

İkbal 22 Şubat 1873 de Pencabın Sialkot şehrinde doğmuş 21 Nisan 1938 de Lohora şehrinde gözlerini hayata yummuş; modern felsefe ile islâm hukukunu hususi bir şekilde etüd etmiş bir alim; nikbin, inanç, iman sahibi kuvvetli bir şair ve büyük bir müslüman olarak tanınmış bir şahsiyettir.

Ölmededen yarım saat önce: «Bu fakirin günleri artık sona ermiştir.» diyen ve son sözü: «Allah» olan bu büyük Pakistanlının beğenilen parçalarından bazılarını takdim ediyoruz.

"Hayat alevi başkalarından ödünç alınmaz İnsanın kendi ruhunun mabedinde yanmalıdır.„

"Ölüm, değişmek nedir bilmeyecek hayattır„

"Kan ve gözyaşı katılmazsa musiki bile çılgınlıktan başka bir şey değildir.„

"Hayat bir şey, bilgi ayrı bir şeydir,
Hayat kalbin ateşi, bilgi ise aklın âteşidir.
Bilgide şüphesiz zenginlik, kudret ve zevk vardır.
Fakat insan bilgi vasıtasiyle kendini anlıyamaz, derd orada„

"Mükemmel insan, Allahın nüfuzunu bu dünyada tam manasiyle tesis etmek için diğerleriyle teşriki mesai edendir„

"Cemiyetteki bağlılık fert için bir nimet sayılır,
Çünkü o, ancak millet vasıtasiyle mükemmeliyete ulaşabilir.
Cemiyette kaybolan bir fert, yayılmak isterken hudutsuz bir derya halini alan bir damladır„

"Akıl yalnız La İlâhe İllallâh derse yetmez, kalp ve ruhayyile müslüman değilse, bunların hepsi kıymetsizdir.„

"Hayat mücadelesinin gayesi senin hilâl'inin bilafasıla ışık saçmasıdır.„

"Kölelikte ne kılıçların ne de plânların hiçbir kıymeti yoktur,
Fakat imanının şevki tutuştuğu zaman, bütün zincirler parça, parça olur.
Ancak sarsılmayan bir iman, devamlı faaliyet ve aşk, bu dünyayı fethedebilir.
İnsanın hayat mücadelesindeki kılıçlar bunlardır.„

"Osmanlıların üzerine bir keder dağı yıkılmışsa sen hiç üzülme, çünkü şafak yüzbin yıldızın kanı dökülmeden sökmez„

"Ölmezliğin suları bu dünyada dahi mevcuttur,
Fakat ilk şartı susamaktır.
Ruhun devamlı mücadelesinde çekilme ve küçük pazarlıklar yoktur, çünkü hayat, kuzanmak veya kaybetmek düşüncelerinin üstündedir.„

"Parsın kalbine malik ol ve şahin kadar susa!
En kötü durumla karşılaş ve cesaretle yaşa!„

"Cahiller, ölümün, hayatın sonu olduğuna inanırlar.
Fakat hakikatta, hayatın bu gecesi, ölmezliğin sabahıdır.„

Örnek bir jest

25. Nisan. 1950 Salı günü saat 18 sıralarında yazıhanemde çalışırken, kulağıma çarpan korna, klakson, alkış sesleri, kalemi bırakıp pencereye gelmeme sebep oldu.

Baktım, bir çok otomobiller, kaptıkaçtılar, otobüsler, kamyonlar D.P. Bayraklarıyle süslenmiş oldukları halde geçiyorlar. Yol kenarına toplanmış olan halk bu geçişi alkışlıyor.

Gazetemiz bir havadis gazetesi olmadığı için demokratların nereye gittikleri ve ne yapacaklarını pek merak etmedim yalnız gördüğüm manzara beni hayli sevindirdi ve mütehassis etti. Millet Partisi Başkanı Sayın Ramazan Tuncer, ticarethanesinin önüne çıkmış, D.P. lileri selâmlıyordu. Örnek bir jest. Efendice bir hareket. Diğer parti temsilcileri ve mensuplarına da tavsiye edilecek bir dürüstlük numunesi doğrusu

Veyis Ekener İstanbula gitti

Gazetemizin yazı işlerini fiilen idare etmekte olan arkadaşımız Veyis Ekener, bazı hususî işlerini halletmek maksadiyle İstanbula gitmiştir.

Kaybubeti esnasında yazı işlerinin gazetemiz sahibi Sami Dural tarafından idare edil ceğini duyurur, arkadaşımıze hayırlı yolculuk ve başarılar dileriz.

Tarihî Tarsus Âbideleri

ULUCAMİ

(Cami-i Nur — Cami-i Kebir)

Karamüftüoğlu A. Hidayet Beyce

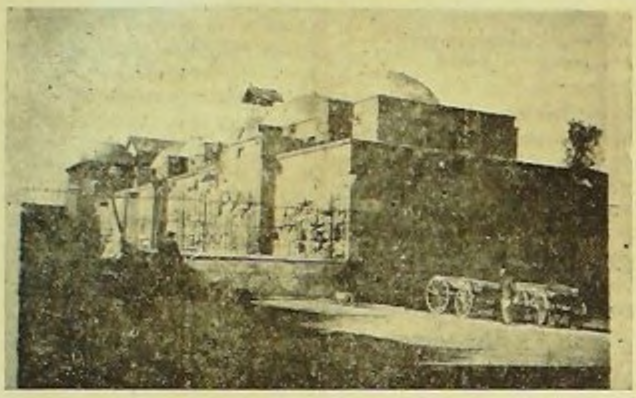

Kırkkaşık

(Geçen sayıdan devam)

Ulucaminin diğer hususiyetlerinden biri de Abbasî Hülefasından Harun Reşid'in oğlu Memun Halifenin cami avlusuna defnedilmiş olmasıdır. Cevdet Paşanın "tarihî Hülefa„ Kâtip Çelebi'nin "Cihannüma„ Ahmet Refik Beyin Umumî tarih„ ve Rıza Nûr'un "Türk tarihi„ isimli esarlerinde Halife Memun'un (218 H.-833 M.) tarihinde Bozantıda öldüğü ve oğlu Abbas tarafından Tarsus'a naklederek Cami-i Nur'un avlusuna defnedildiği kayıtlıdır.

Kırkkaşık kapısı

Saathane (1309 - 1892 M.) tarihinde, Tarsusta Kaymakam bulunan Ziya Bey tarafından yaptırılmıştır. Ziya Bey Tarsusta namını yadettirecek, bir çok eserler yaptırmıştır. Bugünkü hükümet konağı ve hastahane onun eseridir. Memlekette her boş bulduğu arsaya mektep yaptırmış, evlere su tevzi edebilmek için Belediye gelirini su borularına bağlamayı ilk defa o düşünmüştü. Ve bu arada saathane kulesini de inşa ettirmiştir. Merhum Şüberizade Hafız Ahmet efendinin anlattığına

Minber

göre; saat kulesinin inşasından sonra saat almak için para kalmamış; Ziya Bey, o sıralarda münzevi bir şekilde Firengülüs köyünde oturan "Feyzullah ağa„ adında bir zatın bu işe yardım edebileceğini işiterek, ağanın ziyarati-

Saathane

Devamı sahife 4 de

Benim şansım

(Baştarafı Birincide)

sınız? Hassaten yalnız olduğunuz zamanlarda eğlenceli bir şeydir bu.. Hem oyalanırsınız, hem müzik bilginiz artar,hem de hatıralarınız canlanırl. Bazan üzülür, bazan da neşelenirsiz.

Hiç unutmam bir gün, yine Ankara radyosunu diliyordum. Münir Nurettin konser veriyordu. O anda aklıma gelen yakınlarıma şarkıları paylaştırmış, en son parçayı da kendime ayırmıştım. Spiker bayan: «Şimdi son olarak bir türkü» dedi. Bekledim, aradan bir dakika kadar geçti ve gongu «Şehrimizde misafir bulunan Münir Nurettin Selçuk'un konseri bitti» cümlesi takip etti. Zamanla radyo neşriyatının son parçalarını hesaba katmamayı öğrendim. Çünki yüzlerce defa şahit oldum ki, bu son parçanın başına türlü haller gelmektedir. Ya başlamadan bitmekte, ya iki defa tekrar edilmekte, ya yarıda bırakılmakta, yahutta lâlettayin bir yerinde «memleket saat ayarı» verilmektedir. Hemen her dafasında ne makam ne de bestekârı söylememektedir.

Bu hal radyolarımızda müzminleşmis bir hastalıktır. Mikrobu belli olduğu halde, nedense henüz tedavisine lüzum görülmemektedir.

Sırası gelmişken bu konuda küçük bir hatıra daha nakledeyim. Bu usul, yani şansa şarkı tutma, her zaman istenilen neticeyi vermez. Bazan da pek tehlikeli neticeler doğurur:

Bir gün Adana'da «Garden saz» da oturuyorduk. Masamız pek neşeli değildi. Çünki aramızda sukûtuhayale uğremış, hayli üzgün bir arkadaşımız vardı. Onu eğlendirmeye çalışıyor; akla, hayale gelebilen bir çareye başvuruyorduk. Sahnenin en güzel sesli okuyucusuna sıra geldiği zaman, aklımıza şarkıları paylaşmak geldi. Öyle yaptık. Şansımıza çıkan şarkılar üzerinde türlü tefsirler ve kehanetlerde bulunuyor, gülüşüyorduk. Derken sıra üzgün olan arkadaşımızın şarkısına geldi. Hepimiz, onu tesellide bize yardımı dokunacak bir şarkıyı ümitle beklerken, Osman Nihadın, o günlerde pek moda olan : «Bir ihtimal daha, var o da ölmek mi dersin?» şarkısı, havayı altüst etti. Amanı Allahım! O gecenin nasıl sona erdiğini imkân yok tasavvur edemezsiniz. Bu arkadaşı teselli edinceye, bu ihtimali unutturuncaya kadar akla karayı seçtik.

İşin asıl garip tarafı, çok uzun sayılıyacak bir zaman sonra bu ihtimal tecelli etti. O gün, bu gün bu şarkıyı nerede duysam, aşına bir yüz arar, bu hatırayı naklet mek ihtiyacını duyarım. Kimbilir, belki de bu gelişi güzel bir tesadüf değildi!..

Mercan

Ziraatta İnkilâp

13 Vicdanî

İnsanı tufeylileştiren saik dev let makanizması değil midir?

Biz kırtasiyeci münevverlerimizin ilmini, ihtihsal ilmine, işini istihsal işine çevirmeğe mecburuz.

İnsanların fena ahlâklarını iyiye çevirmenin mümkün olup olmıyacağını çok aradım. Fakat, bunun için, evvelâ iyi ahlâkın ne olduğunu bilmek gerekiyordu.

Roma'nın ne kadar meşhur adamları varsa, kırlarda yaşıyarak ziraatla meşğul olduklarından cumhuriyetin yardımcılarını köylerde aramağa alışılmıştır. Köylülerin sade ve saiyane hayatı şehirlerin tembel ve gevşek hayatına tercih olunmuş ve şehirde en sefil tabakada kalmağa mahkûm olan adam, köyde çalışmak sayesinde muhterem bir vatandaş olmuştur. Onun içindir ki Varon: «Alihimmet ecdadımızın kendilerini vaktı harpte müdafaa; sulh zamanında ihya eden bu kavi ve cesur delikanlıları yetiştiren fidanlığı, köylerde ih tas etmeleri hikmete mebnidir.» Demiştir.

İstiklâl mücadelemizde, İzmirde düşmana ilk kurşunu atan mehmetçik köylüdür. Benim görüşüme göre de fena ahlâkı iyiye çevirmek için başvurabileceğimiz en iyi usul bu gibileri zirai istihsalde çalıştırmaktır.

40 yıldanberi bir sürü şikâyet yazısı okudum. Bunlar bana hukemadan Monteskiyö'nün şu sözlerini hatırlamaktan başka bir şeye yaramadı. «Darbalar hep zalimlerin başına iniyor. Fakat zulmün izalesine kimse çalışmıyordu.»

Kırtasiyeci münevver, gramofon plâğına benzer. Tıpkı plâk gibi telkin edilen fikirleri tekrarlar.

Avrupadan kanunlar alıp duruyoruz. Kanununu aldığımız devletin fen ve sanayii alınmadıkça, aldığımız kanunların devleti tahrip edeceğini düşünemiyoruz. İşte Kırtasiyeci münevverin yapabildiği bu dur. O, kendisini küçük bir daire içine hapsetmiş; akli ve fikri esaret zincirini aklına ve fikrine takmıştır. Bu esaret ölünceye kadar devam edecektir.

Andre Carnegie: «Hiç bir tevkalâde zekâ yoktur ki, görenek kaidelerini bozup, yeni kaideler meydana getirmiş olmasın» der Nerede?

25 Ağustos 1930 tarihli akşam gazetesi, adliye vekili Mahmut Esat Beyin Kayseride iradettiği nutku neşretmişti. Vekil bu nutkunda; yılda 1.500.000 dava görüldüğünü ve bu işle 3.000.000 kişinin uğraştığını söylüyordu.

(Devamı var)

Yüzdelerin manası

(Baştarafı birincide)

ter istemez beğenilmemiş olduğunu kabul etmek zorunda kaldığımız bir talibi merkez; neden, ne hakla ve ne maksatla aday gösterebilir?. Hiç şüphe edilemez ki bir milletvekili taliplisini en iyi tanıyan, en iyi anlayan ve en iyi takip eden kendi seçim çevresidir. Bu çevrede muvaffak olmamış bir partiliyi, belkide hiç tanımadığı bu bölgeden aday göstermek ne dereceye kadar doğru olur? Ve hele bir talibin, bir nevi küçüklük ifade eden böyle bir vaziyeti kabullenişi, ne ifade eder?

Diyeceksiniz ki, seçim çevresinde bulunan parti teşkilâtlarının tesbit ettikleri adaylar, milletin istediği adaylar mıdır? Bu tesbitte, şahsi menfaat ve hırsların türlüsü millet menfaatının dışında ve hatta üstünde rol oynamamış mıdır?. Şüphesiz bu iddianın aksini iddia edecek durumda değiliz. Bunu bize zaman gösterecektir. Fakat yukardanberi izah etmeye çalıştığımız bu ve buna benzer haller, milleti doğrudan doğruya ilgilendirmez. Daha ziyade partililerin merkez ve teşkilâtlarını alâkadar eder. Çünkü, milletin istediği veya istiyebileceği şahısları aday göstermek veya göstermemek, parti idarecilerinin görüş ve düşünüş kabiliyetlerine, siyaset olgunluklarına bağlıdır. Diğer taraftan mühim olan şey, bir milletvekili adayının hangi şartlar ve tesirler altında milletvekili adayı olduğu değil, milletin tasvibine mazhar olup olmayacağıdır. Millet in istemediği veya beğenmediği bir talibi aday gösteren parti, milletin oyu tezahür ettiği zaman nasıl olsa hatasını ve kaybını anlıyacak ve bu anlayış belkide bir sonraki seçim için iyi bir ders olacaktır. Nitekim geçen seçimde gösterilen adaylarla bu secimde gösterilen adayların küçük bir mukayesesi bu görüşümüzde haklı olduğumuzu ortaya koyacaktır.

Burada üzerinde durabileceğimiz diğer bir nokta da, kanunun genel merkezdeki yetkili parti organlarına tanıdığı hakkın; C.H.P. nce %30 olarak kabul edildiği halde, D.P. ce %20 olarak kabul edilmiş olması keyfiyetir. Buna verilebilecek cevap C.H.P. nin D.P. ye nazaran daha fazla adam kayırmak zorunda oluşu olsa gerektir.

Netice olarak bu hak yüzde bir nisbetinde dahi kabul edilse, yine de bir imtiyazın ifadesidir. Biz başka bir mana veremiyoruz.

Berdan

Şık, Zarif ve Dayanıklı Bir KUNDURA için baş vuracağınız yer:

Aldatmaz Kundura Evidir.

Atatürk Caddesi No. 10

ŞİİRDE ŞEKİL MESELESİ

(Baştarafı Birincide)

sadece anlamsız cümleler dest.-ri kalır ki, sanatçının, eseri için bu malzemeyi bir muhtevaya bağlaması gerektiği kendiliğinden meydana çıkar.

Şunu demek istiyorum: Güz'-liği yığın halinde bırakmakla, güzel bir mısrai veya güzel bir cümleyi çirkin kalıplara sokmakla güzelliği öldürmek mümkündür.

(Yıllar yarlardan, yarlar yıllardan vefasız) cümlesini "Vefasız yarlar, yıllar, yarlardan yıllardan„ şekline sokunca güzellik nasıl kayboluyorsa, boş lâflarla kurulmuş şekilde de güzellikten ziyade tuhaflık ve çirkinlik bulunur.

AKILSIZ BALIK

Havada uçan paraşütsüz bir balık
Çarpıştı bir uçan kaleyle
Çekti cezasını paraşüt almamanın
Akılsız balık.
Düştü..
Düştü..,
Düştü cup diye denize
Denizde boğuldu zavallı balık.

MUAMMA

Neden durdu bu vapur?
Lastiği mi patladı tekerleğinin?
Neden yürümüyor bu vapur?
Simek mi kaçtı yoksa burnuna?
Neden gitmiyor bu vapur?
İskelede unuttuğu yolcu mu geldi aklına
Bu vapurun durması,
Bu vapuran yürümemesi,
Bu vapurun gitmemesi
çözülmez bir muamma oldu.
Denizin içinden
Başını çıkarıp onu şaşkın şaşkın seyreden
Kurnaz tilki de çözemedi bu düğümü.

Sadun G. Savcının yukarıya aldığım 2 şiirinde (I) şekil hayli kuvetli olmasına rağmen anlam perişanlığı gözden saklanamayacak kadar kuvvetli.

Bu gerçekler bizi, şekile ve deyime ait bir kompozisyon olan şiirde, şekili ayrı, muhtevayı ayrı görmenin yersizliğine ve kofluğuna götürür.

Denilebilir ki, divan şiiri de gerçekle ilişiği olmayan bir şekiller yığını değil midir? Bir bakıma evet, bir bakıma hayır!

Baki'nin

Ezelden cam-ı aşkın bende-i fermaniyüz câná
Muhabbet mülkünün sultan-ı âlişaniyüz câná.
Sebab-ı lutfun âbın teşnedillerden deriğ etme
Bu destin bağrı yanmış lâle-i nümaniyüz câná.

Ey sevgili, biz ezelden beri aşk kadehinin fermanlı kölesiyiz. Muhabbet mülkünün de ulu sultanıyız. Sevgilim bulutunun lutufkâr suyunu gönlü yanmışlardan esirgeme. Biz ki bu çölün bağrı yanmış lâleleriyiz.

Bu satırlarda şekilden başka bütün melekelerimizi harekete getiren ve onları güzellik bulutu ile serinleten bir taraf daha va : Konu.

Yazımızın başında şiirin dış yapısını konu tayin eder demiştik. Sanatçı konusunun arzuladığı şekili bulurken bir arama yapacaktır. Bu arayışta mükemmeli bulmayı isteyecektir. Bu mükemmeli arayışta bütün benliği harekete geçecek ve - tabir caizse - eserinin tenposunu bulacaktır. Yine bu arama sanatçıya yeni hayal, yeni duyuş ve yeni görüşler getirecektir. Belki bir tek kafiyeye eş bulma gayreti veya bir mısraın, bir ikiliğin, bir dörtlüğün hayası üzerinde uğraşma çabalaması sanatçıya yeni bir eser kazandıracaktır.

İşte şairi de bu KONUYA UYGUN MÜKEMMELİYETİ bulmaya sevkeden uğraşma şekil zaruretidir.

Bir edebiyatçı için şekil roman da, hikâye de, piyes de, şiir de olabilir.

İnsanoğlu ne ölçülü ve ne de ölçüsüz duyar. Bunun için aruzda, hecede, özgür koşukta karar kılıp ısrar etmek lüzumsuzdur. Çünkü şekili konu ve konunun getirdiği duygu doğurur.

Seçim günü ne yapacağınızı biliyormusunuz?

(Baştarafı birincide)

seçmen kartını mühürleyerek sana geri verecek, sen de kütük listesindeki isminin karşısına imzalıyarak, imza atmasını bilmiyorsan sol elinin baş parmağını basarak, eğer bu da yoksa başka bir parmağını basıp yanına meşruat verdirerek seçim yerindeki işini bitirmiş olacaksın.

Dikkat et! sandık başında hiç kimse hiç bir şekil ve surette senin işine karışamaz. Telkin ve tavsiyede bulunamaz. Dilediğine, dilediğin şekilde oy vermekte tamamen serbestsin.

Partiler ve müstakil adaylar tarafından evvelce hazırlanmış, hatta evine kadar getirilmiş veya oy verme yerine konulmuş hiç bir oy pusulasını olduğu gibi kullanmağa mecbur değilsin. Dilediğini kullanabildiğin gibi, dilediğin değişikliği de yapabilirsin.

Bu yazdıklarımız haricinde, bu konu üzerinde sana söylenebilecek her sözün yalan olduğundan asla şüphen olmasın.

Oyunu mutlaka kullan ve bunun medenî bir hak olduğunu asla unutma.

Tarihi Tarsus Âbideleri

(Baştarafı sahife 3 de)

ne gitmiş ve ağanın verdiği 250 altına lira ile saathaneyi tamamlamıştır.

Ulucami, çok yakın zamanlara kadar bugün olduğundan çok daha güzel bir abide halindeydi. Gerek iç ve gerekse dış kubbesi, bugün Süleymaniye ve sair İstanbul camilerinde olduğu gibi, kandil ve avizelerle süslü bulunuyor; kubbeli direkler demir bağlarla biribirlerine bağlanıyordu. Bundan 50 yıl kadar önce, Abdülhamit zamanında; o zamana kadar toprak olan cami damının kiremide tahvili ile caminin tamiri düşünülmüş ve bu hususta irade istihsal edilerek, caminin üzeri açılmış, avizeler, kandiller ve sair tezyinatlar kaldırılmış; maalesef iç kısmının tamiri de gereken dikkat ve itina gösterilememiş; caminin aslında mevcut birçok güzellikleri muhafaza edilememiştir.

Bugün cami avlusunda bulunan havuz ise çok daha yenidir. 20-25 yıl kadar bir mazisi vardır.

OPERATÖR

Dr. Mansur Pekdeğer

Doğum ve Kadın Hastalıkları Mütehassısı

Hastahane Caddesi No. 114

MERSİN

DOKTOR

Refik Kırçak

Memleket Hastanesi İç Hastalıkları Mütehassısı

Hastalarını, İtfaiye arkasında, 25 sayılı muayenehanesinde kabule başlamıştır.

BERDAN

Cuma günleri çıkar. Haftalık, Müstakil Gazete

Sahibi ve Yazı İşlerini fiilen idare eden SAMİ DURAL

İdare yeri: Şadırvanlı Han Hususi daire — TARSUS

Yıllığı : 5 Lira
6 aylığı : 3 Lira
Sayısı 10 Kuruş

Resmi ilânların satırı 30 kuruş Hususi ilânlar pazarlığa tabidir.

Basıldığı yer : GÜEK Basımevi — Tarsus